

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 41 (681) ■ 23 oktyabr 2013

www.vergiler.az

Qiyməti: 40 qəp.

Vətənə, xalqa və dövlətə sədaqət andı

Oktyabrın 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Milli Məclisdə andıçmə mərasimi keçirilmişdir

Mərasimdə Azərbaycanın dövlət rəsmiləri, hökumətin üzvləri, Milli Məclisin deputatları və Prezidentin ailə üzvləri iştirak etmişlər.

2013-cü il oktyabrın 9-da Azərbaycanda keçirilən prezident seçkiləri ölkəmizin tarixinə mühüm hadisə kimi düşdü. Ölkə vətəndaşlarının səsvermədəki fəallığı seçkiləri müşahidə edən xarici ekspertlərin diqqətindən yayınmadı. Müşahidçilərin hamısı bu amili yüksək qiymətləndirərək son illərdə ölkəmizdə demokratik proseslərin uğurla getdiyini, prezident seçkilərinin azad və şəffaf keçirildiyini bildirdilər.

Azərbaycan vətəndaşları yenidən öz səslərini İlham Əliyevə verdilər. Seçicilərin böyük əksəriyyətinin səs çoxluğu ilə qalib gələn İlham Əliyev növbəti 5 il müddətinə Prezident seçildi. Əslində, Azərbaycan xalqı son 10 ildə qazanılan böyük nailiyyətlərə, sürətli inkişafa və qazanılan uğurların davam etdirilməsinə səs verdi. Çünki son 10 ildə Azərbaycan dövlətinin siyasi və iqtisadi müstəqilliyi daha da möhkəmləndi, ölkəmizin dünyadakı nüfuzu artdı. Dövlətimizin başçısının uğurlu fəaliyyət modeli bütün dünyanın qabaqcıl ölkələri tərəfindən qəbul olundu. Prezident İlham Əliyev görkəmli dövlət xadimi kimi beynəlxalq miqyasda böyük nüfuz qazandı. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan regionun lider dövlətinə çevrildi. Həyata keçirilən qlobal və regional layihələr ölkəmizin ziyarət edərək xatirəsini ehtiramla yad etdi. Güclü xalq, güclü dövlət, güclü lider vəhdəti son 10 ildə müasir müstəqil Azərbaycanın demisi kimi beynəlxalq miqyasda vizinə çevrildi. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi inkişaf konsepsiyasını hər bir azərbaycanlı öz həyatında hiss etməyə başladı. Çünki Prezident İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi dövlət siyasətinin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayandı. Ümumxalq səsverməsi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmiş İlham Heydər oğlu Əliyevin andıçmə mərasimi açıq elan olundu.

Mərasim iştirakçıları Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə və ailə üzvlərinə qarşı salamladı. Silahlı Qüvvələrin əsgərləri Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağını və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin səlahiyyətini həyata keçirərək Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əməl edəcəyini, dövlətin müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü qoruyacağına, xalqa ləyaqətli xidmət edəcəyini and içirərək dedilər.

Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndi. Sonra Prezident müqəddəs Quranı-Şərifə əl basaraq and içdi: - Əlimi Quranı-Şərifə basaraq and içirəm: Azərbaycan xalqının əsrlər boyu yaratdığı milli mənəvi dəyərlərə və ənənələrə sadıq qalacağam, onları daim uca tutacağam.

Prezident İlham Əliyev təzim edərək Azərbaycanın dövlət bayrağını öpdü. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev andıçmə mərasimində geniş nitq söylədi. - Hörmətli xanımlar və cənablar, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası 2013-cü il 19 oktyabr tarixli qərarı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin yekunlarına dair Mərkəzi Seçki Komissiyasının nəticələrini təsdiq edərək, cənab İlham Heydər oğlu Əliyevə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti elan etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmiş cənab İlham Heydər oğlu Əliyev Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 103-cü maddəsinə uyğun olaraq, Konstitusiyaya Məhkəməsi hakimlərinin iştirakı ilə and içməyə dəvət olunur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev əlini Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının üzərinə qoyaraq and içdi:

- Hörmətli xanımlar və cənablar!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev əlini Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının üzərinə qoyaraq and içdi:

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev əlini Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının üzərinə qoyaraq and içdi:

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev əlini Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının üzərinə qoyaraq and içdi:

- Azərbaycan Respublikası Pre-

zidentinin səlahiyyətini həyata keçirərək Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əməl edəcəyini, dövlətin müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü qoruyacağına, xalqa ləyaqətli xidmət edəcəyini and içirəm!

Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndi.

Sonra Prezident müqəddəs Quranı-Şərifə əl basaraq and içdi:

- Əlimi Quranı-Şərifə basaraq and içirəm: Azərbaycan xalqının əsrlər boyu yaratdığı milli mənəvi dəyərlərə və ənənələrə sadıq qalacağam, onları daim uca tutacağam.

Prezident İlham Əliyev təzim edərək Azərbaycanın dövlət bayrağını öpdü.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev andıçmə mərasimində geniş nitq söylədi. - Hörmətli xanımlar və cənablar.

İlk növbədə, mənə yenidən böyük etimad göstərmiş, Prezident vəzifəsinə seçmiş doğma Azərbaycan xalqına dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Azərbaycan xalqını əmin etmək istəyirəm ki, mən bundan sonra da ölkəmizin hərtərəfli inkişafı, xalqımızın rifahı üçün əlimdən gələni əsirgəməyəcəyəm, doğma xalqımıza bundan sonra da sədaqətli xidmət edəcəyəm.

Davamı 2-ci səh

Ümummilli lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 19-da andıçmə mərasimindən sonra ailə üzvləri ilə birlikdə Fəxri xiyabana gələrək müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edərək xatirəsini ehtiramla yad etdi.

Dövlətimizin başçısı Ulu Öndərin məzarı önünə əklil qoydu, onun ruhu qarşısında baş əydi.

Sonra Prezident İlham Əliyev və ailə üzvləri görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın məzarını ziyarət etdilər və önünə gül dəstələri qoydular.

Dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin məzarlarının üstünə də gül dəstələri düzülür.

Şəhidlərin xatirəsinə ehtiram

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 19-da ailə üzvləri ilə birlikdə xalqımızın müqəddəs and yeri olan Şəhidlər xiyabanını ziyarət etmişdir.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın azadlığı, müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının əziz xatirəsini ehtiramla yad etdi, «Əbədi məşəl» abidəsinin önünə əklil qoydu.

Prezident İlham Əliyev və ailə üzvləri paytaxt Bakının mənzərəsini seyr etdilər.

Sonra xatirə şəkli çəkdirildi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Dövlət Bayrağı Meydanında olmuşdur

Oktyabrın 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və ailə üzvləri Dövlət Bayrağı Meydanında olmuşlar.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə raport verdi.

Dövlətimizin başçısı əsgərləri salamladı.

Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndi.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanının şəərəfinə yayılma atəşi açıldı.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında dövlətimizin başçısının qarşısından keçdi.

Prezident İlham Əliyev hakimiyyəti illərində xalqımızın mənəvi dəyərlərinə, dövlət rəmzlərinə böyük önəm vermişdir. Dövlət Bayrağı Meydanının yaradılması və Dövlət Bayrağı Gününün təsis olunması bunun bariz təsdiqidir.

Dövlət Bayrağı Meydanı 2010-cu il sentyabrın 1-də Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı

İlham Əliyevin iştirakı ilə təntənəli surətdə açılmışdır. Bakıdakı bayraq dirəyi hündürlüyünə görə 2010-cu il mayın 29-da Ginnesin rekordlar kitabına daxil edilmişdir. İyirmi min kvadratmetr ərazisi olan meydana ucaldılan bayraq dirəyinin hündürlüyü 162 metr, bayrağın eni 35, uzunluğu 70 metrdir.

Bu gün paytaxta yanaşı, regionlarda da müasir bayraq meydanlarının tikilməsi xalqımızın milli qürur mənbəyi - dövlət bayrağımıza olan dərin sevgidən qaynaqlanır. Bu, həm də Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin dövlət atributlarına olan məhəbbətini bir daha nümayiş etdirir.

Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

4 Vergi borclarının məbləği azalır

5 Vergilər Nazirliyi tərəfindən 5 yeni elektron xidmətin göstərilməsinə başlanılmışdır

5 Azərbaycanın biznes imkanları genişlənir

6 Ötən onilliyə addım-addım səyahət

Vətənə, xalqa və dövlətə sədaqət andı

Əvvəli 1-ci səh

Dünən Azərbaycanda Dövlət Müstəqilliyi Günü qeyd edilirdi. Hesab edirəm ki, prezident seçkiləri, seçkilərin nəticələri dövlət müstəqilliyinə xalq tərəfindən verilən növbəti qiymətdir. Prezident seçkiləri Azərbaycan xalqının iradəsini tam şəkildə əks etdirmişdir. Seçkilər şəffaf, ədalətli, azad şəkildə keçirilmişdir və seçkilərin nəticələri Azərbaycan xalqının iradəsini əks etdirir. Beləliklə, Azərbaycan xalqı son on il ərzində görülmüş işlərə öz yüksək qiymətini vermişdir.

On il bundan əvvəl birinci dəfə prezident vəzifəsinə seçiləndə söz vermişdim ki, əgər xalq mənə etimad göstərsə, mən ulu öndər Heydər Əliyev siyasətinə sadıq qalacağam. Şadam ki, on il ərzində qarşıda duran bütün vəzifələr uğurla icra edildi. Hesab edirəm ki, prezident seçkilərində Azərbaycan xalqının mütləq əksəriyyətinin öz səsini bu siyasətə verməsi bir daha onu göstərdi ki, son on il ərzində verilən bütün vədlər icra edildi. Azərbaycan xalqı görülmüş işlərə öz qiymətini, öz səsini verdi. Eyni zamanda, bu səsvərdə gələcəklə bağlı öz fikirlərini, arzularını ifadə etdi.

Əminəm, Azərbaycan xalqında qəti inam vardır ki, Azərbaycan bundan sonra da yalnız və yalnız inkişaf yolu ilə gedəcəkdir. Çünki son on ilin tarixi bunu deməyə əsas verir. On ildə Azərbaycanda sabitlik qorundu. Biz Müstəqillik Günü qeyd edərkən bir daha müstəqilliyimizin ilk illərinə qayıdırdıq və görürük ki, sabitlik pozulduqca heç bir inkişafdan söhbət gedə bilməz.

Əfsuslar olsun ki, müstəqilliyimizin ilk illəri çox ağır keçmişdir, Azərbaycan böyük fəlakətlərlə üzləşmişdir. Demək olar ki, gənc müstəqil dövlət uçurum kənarında idi. Heydər Əliyev siyasəti, onun qətiyyəti, xalqın ona olan inamı bu ağır vəziyyətdən xalqımızı, dövlətimizi çıxara bilmişdir və ondan sonra Azərbaycan inkişaf yoluna qədəm qoymuşdur.

Ona görə sabitliyin qorunması son on il ərzində prioritet məsələ kimi daim gündəlikdə idi. Sabitliyin qorunmasında əlbəttə ki, dövlət siyasəti xüsusi rol oynayır, eyni zamanda, xalqla iqtidar arasındakı birlik bax bu sabitliyin təmin edilməsində əsas rol oynamışdır.

Biz Azərbaycanı bütün risklərdən, təhlükələrdən qoruya bildik. Son on il ərzində bölgədə və dünyada baş vermiş hadisələr bizim hamımızdan yaxşı xəbərdardır. Qanlı toqquşmalar, müharibələr, inqilablar, siyasi, iqtisadi, maliyyə böhranları - bütün bunlar bizim ətrafımızda baş verən hadisələr idi. Biz öz siyasətimizlə, qətiyyətimizlə Azərbaycan xalqını və Azərbaycan dövlətini bu bəlalardan qoruya, müdafiə edə bildi. Beləliklə, son on il ərzində Azərbaycan xalqı sülh, əmin-amanlıq, təhlükəsizlik şəraitində yaşamışdır.

Təhlükəsizlik, sabitlik olmadan heç bir inkişafdan söhbət gedə bilməz. Ona görə son on il ərzində bütün istiqamətlər üzrə aparılan islahatlar, irəli sürülmüş təşəbbüslər ölkəmizi daha da gücləndirmişdir və beləliklə, Azərbaycanın inamı inkişaf dinamikası saxlanılmışdır.

Bu on ildə Azərbaycanda ictimai-siyasi proseslər müsbət istiqamətdə getmişdir. Azərbaycan demokratiya yolu ilə uğurla addımlamışdır və seçkilərin nəticələri, seçki prosesinin yüksək səviyyədə keçməsi demokratiyanın təntənəsidir. Azərbaycanda bütün azadlıqlar təmin edilmişdir. Siyasi azadlıqlar, söz azadlığı, mətbuat azadlığı, sərbəst toplaşmaq azadlığı, vicdan azadlığı təmin edilmişdir. Azərbaycanda bütün demokratik proseslər müsbət istiqamətdə getmişdir. Son on il ərzində iqtisadi uğurlarla bərabər, siyasi islahatların aparılması da ölkəmizin uğurlu inkişafını şərtləndirmişdir.

Azərbaycanda son on il ərzində dincərarası, millətlərə münasibətlər artıq dünya üçün bir örnək olmuşdur. Azərbaycanda keçirilən çoxsaylı beynəlxalq tədbirlər, forumlar, konfranslar Azərbaycanı dünyada tolerantlıq məkanı, dözümlülük, multikulturalizm mərkəzi kimi təqdim etmişdir. Bu, bizim həyat tərzimizdir, eyni zamanda, bizim siyasətimizdir. Artıq Azərbaycanın bu sahədəki təcrübəsi öyrənilir. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında bu istiqamətdə aparılan siyasətlə seçilən, fərqlənən ölkələrdən biridir. Bir sözlə, demokratiya, insan hüquqları, hüquqi dövlət quruculuğu ilə bağlı bütün addımlar ölkəmizi daha da gücləndirmiş və dinamik inkişafa imkan vermişdir.

Son on il ərzində bizim beynəlxalq əlaqələrimiz böyük dərəcədə güclənmişdir, genişləndirilmişdir. Azərbaycan son on il ərzində 39 ölkədə səfirlik açmışdır və hazırda səfirliklərin sayı 57-yə çatmışdır. On ildə 28 ölkə Azərbaycanda öz səfirliyini açmış və beləliklə, Azərbaycanda xarici ölkələrin səfirliklərinin sayı 53-ə çatmışdır. Beynəlxalq təşkilatlarla münasibətlərdə Azərbaycan öz prinsipial mövqeyini daim müdafiə edir və qoruyur. Biz on ildə bir neçə mötəbər beynəlxalq təşkilatın üzvü olmuşuq və bu təşkilatlarda öz maraqlarımızı müdafiə edirik.

Eyni zamanda, ikitərəfli formata aparılan xarici siyasət uğurlu olmuşdur. Bizim dostlarımızın sayı artır. Azərbaycan ilə əməkdaşlıq etmək istəyənlərin sayı artır. Azərbaycan dünyada öz prinsipial mövqeyi ilə seçilir. Azərbaycan etibarlı tərəfdaş kimi tanınır. Bizim sözüümüzün imzamız qədər qüvvəsi vardır. Nəzərə alsaq ki, bizə qarşı həm dünya erməniliyi, eyni zamanda, Azərbaycanın uğurlarını qəbul etmək istəməyən, bunu həzm edə bilməyən qüvvələr daim kampaniya aparır, bu inamı qazanmaq o qədər də asan məsələ deyildir.

Ancaq bizim siyasətimiz, addımlarımız, xoş niyyətimiz və xarici siyasətimizin əməkdaşlıq üzərində qurulması bizə böyük dostlar düşərgəsi qazandıra bilmişdir. Təsadüfi deyildir ki, Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasına 155 ölkənin dəstəyi ilə üzv seçilmişdir. Bu, bizim böyük siyasi, diplomatik qələbəmizdir, müstəqil Azərbaycanın böyük uğurudur. Hazırda Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasında sədrlik edir və son iki il ərzində biz bu təşkilatda öz prinsipial mövqeyimizlə, ədalətli addımlarımızla və beynəlxalq hüquqa olan hörmətimizlə daha da böyük nüfuz qazana bildik.

Xarici siyasətlə bağlı təşəbbüslərimiz, eyni zamanda, bizim iqtisadi imkanlarımızı da artırır. Çünki hazırda Azərbaycanın iqtisadi inkişafı, o cümlədən xaricə qoyulan investisiyaları ilə də bağlı olacaqdır. Belə olan halda dünyada nə qədər çox dostlarımız olsa, bizim iqtisadi inkişafımız o qədər də uğurlu olacaqdır.

Xarici siyasətimizin prioriteti təbii ki, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli məsələsidir. Əfsuslar olsun ki, bu illər ərzində münaqişə həllini tapmamışdır. Bunun başlıca səbəbi Ermənistanın riyakar siyasətidir, qeyri-konstruktiv mövqeyidir və əfsuslar olsun ki, beynəlxalq birliyin, bu məsələ ilə bilavasitə məşğul olan tərəflərin birgənəliyyəti. Beynəlxalq hüquq normaları 20 ildən artıqdır ki, kobudcasına pozulur. BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsi icra edilmir, işğalçı ölkəyə təzyiq göstərilir. Belə olan halda əlbəttə ki, bizim birtərəfli qayda-da aparılan diplomatik söylərimiz uğur götürə bilməz.

Dağlıq Qarabağ özəli Azərbaycan torpağıdır. Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir. Bütün dünya Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıyır. Azərbaycanın mövqeyi birmənalıdır, ədalət, tarixi həqiqət üzərində qurulubdur. Bizim özəli torpağımız olan Dağlıq Qarabağ bu gün siyasi və hüquqi cəhətdən də Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir. Ərazi bütövlüyü məsələlərində heç bir güzəştədən söhbət gedə bilməz. Heç vaxt Azərbaycan öz ərazisində ikinci qondarma erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verməyəcək, icazə verməyəcəkdir. Bizim birmənalı mövqeyimiz bir daha demək istəyirəm ki, tarixi ədalət və beynəlxalq hüquq normalarına söykənir. Eyni zamanda, son 10 il ərzində münaqişənin həlli üçün atılan addımlar, beynəlxalq təşkilatlarda qəbul edilmiş qərarlar təbii ki, bizim mövqeyimizi daha da möhkəmləndirir. Son 10 il ərzində bir neçə mötəbər təşkilat Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı ədalətli əks etdirən qətnamələr qəbul etmişdir. Onların arasında İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Parlamenti, Avropa Şurası, Qoşulmama Hərəkatı və digər təşkilatlar vardır. Hesab edirəm ki, bi-

zım bu istiqamətdə söylərimiz davam etdiriləcəkdir. Çünki bir halda, bilavasitə bu qətnamələr münaqişənin həllinə gətirib çıxarmır, eyni zamanda, biz hüquqi bazamızı daha da möhkəmləndirə bilərik. Artıq bu qətnamələr və sadaladığımız bu təşkilatlarda cəmləşən ölkələr dünya birliyinin mütləq əksəriyyətini təşkil edir. Beləliklə, dünya birliyinin mütləq əksəriyyətinin mövqeyi birmənalıdır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü heç bir şübhə doğurmur və bu münaqişə yalnız ərazi bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapmalıdır. Biz bundan sonra da siyasi və diplomatik söylərimizi artıracağıq, bundan sonra da Ermənistanı təcrid edilmiş vəziyyətdə saxlayacağıq. Öz siyasi və regional təşəbbüslərimizlə, iqtisadi təşəbbüslərlə daha da böyük təzyiqli göstərməliyik. Eyni zamanda, bizim bu məsələ ilə bağlı diplomatiamız bundan sonra da hücum diplomatiası olacaqdır. Çünki haqq-ədalət, beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir. Mən heç şübhə etmirəm ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcəkdir. Bununla bərabər, Azərbaycan nə qədər güclü olarsa, bu məsələ bir o qədər də tez öz həllini tapar. Bu məqsədlə Azərbaycanda həm iqtisadi islahatlar, eyni zamanda, ordu quruculuğu son 10 il ərzində böyük təməllərlə aparılmışdır.

Hərbi büdcəmiz 20 dəfədən çox artmışdır. Azərbaycan Ordusu bu gün dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır. Son on il ərzində alınmış silah-sursat, hərbi texnika Ermənistan ilə Azərbaycan arasındakı hərbi balans artıq pozmuşdur. Bizim üstünlüyümüz dəfələrlə ölçülür. Eyni zamanda, Azərbaycanda son 10 il ərzində əvvəlki illərdə olmayan hərbi sənaye kompleksi yaradılmışdır. Bu gün onlarla zavod fəaliyyət göstərir, 750 adda hərbi təyinatlı məhsul istehsal edilir. Beləliklə, biz həm yeni istehsalat sahələri yaradırdıq, eyni zamanda, xarici silah bazarlarından asılılığımızı azaldırdıq. Hesab edirəm ki, növbəti illərdə biz ordu quruculuğu istiqamətində daha da böyük addımlar atacağıq, ordumuzu daha da gücləndirəcəyik. Əminəm ki, bu amillər, diplomatik söylər və ümid edirəm ki, böyük dövlətlərin bu məsələyə münasibəti problemin həllinə gətirib çıxaracaqdır. Bir daha demək istəyirəm, məndə zərrə qədər şübhə yoxdur ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcəkdir. Məsələ ondadır ki, biz bunu tezliklə həll etmək istəyirik. Əlbəttə ki, bu məsələ beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri üzərində öz həllini tapmalıdır.

Daha da güclü orduya malik olmaq üçün əlbəttə ki, Azərbaycan bundan sonra da iqtisadi islahatlar davam etdiriləcəkdir. İqtisadi inkişaf təməllərinə görə son 10 il ərzində Azərbaycan qədər inkişaf edən ikinci ölkə olmamışdır. Əminəm ki, son on il ərzində ölkədə edilmiş nailiyyətlərimiz beynəlxalq ekspertlər tərəfindən cidi-

di şəkildə təhlil ediləcəkdir. On ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı 3,4 dəfə artmışdır. Əgər ilk illərdə bu artım daha çox neft amili sayəsində olmuşdusa, hazırda qeyri-neft sektorunun inkişafı bu artımı təmin edir və gələcəkdə də təmin edəcəkdir.

Son on il ərzində Azərbaycanda 1 milyon 200 min yeni iş yeri açılmışdır ki, onlardan 900 min daimi iş yeridir. İşsizlik kimi ciddi problemin böyük hissəsi demək olar ki, həllini tapmışdır. İşsizliyin səviyyəsi təxminən 5 faiz civarındadır. Ancaq elə etməliyik ki, biz növbəti illərdə işsizliyi tamamilə aradan götürək. İki regional beşillik proqram icra edilmişdir. Bölgələr abadlaşdı, canlandı. Bölgələrdə infrastruktur yaradıldı və regional proqramların icrası nəticəsində bölgələrlə paytaxt arasında fərq azaldı.

Son on il ərzində ölkə iqtisadiyyatına 150 milyard dollar sərmayə qoyulmuşdur və bu sərmayənin təxminən yarısı xarici sərmayədir. Bu, bir tərəfdən onu göstərir ki, Azərbaycan xarici investitorlar üçün cəlbədicə ölkə olaraq qalır. Eyni zamanda, yerli investisiyalar da artır. Əlbəttə ki, yerli investisiyaların strukturunda daxili sərmayə üstünlük təşkil edir. Ancaq yerli özəl sektor da bu işlərə fəal qoşulubdur. Azərbaycanda gözəl investisiya iqlimi vardır. Azərbaycanda çox uğurlu iqtisadi inkişaf müşahidə olunur.

Son on il ərzində yoxsulluqla bağlı tədbirlərimiz gözəl nəticələrə gətirib çıxarmışdır. On il ərzində Azərbaycanda yoxsulluq təxminən 10 dəfə - 49 faizdən 5,5 faizə düşmüşdür. Bu, əlbəttə ki, iqtisadi islahatların uğurlu olmasından xəbər verir. Eyni zamanda, Azərbaycan sosial dövlət kimi öz sözünü demişdir. Çünki köklü iqtisadi islahatlar bir çox hallarda sosial problemlərlə müşahidə olunur. Ölkə iqtisadiyyatı artıq, ancaq vətəndaşların sosial durumu pisləşə bilər. Biz Azərbaycanda bunun tam əksini görürük. Azərbaycanda güclü və ciddi iqtisadi islahatlar düşünülmüş sosial siyasətlə tamamlanır. Sosial məsələlərin həlli üçün böyük vəsait ayrılır. Son 10 il ərzində orta maaş 5,6 dəfə, orta pensiya 9,2 dəfə artmışdır. Sosial infrastrukturun yaradılması üçün böyük vəsait sərfəbər edilmişdir. Son 10 il ərzində Azərbaycanda 2700 məktəb, 500-ə yaxın xəstəxana, 35 olimpiya mərkəzi tikilmişdir, tarixi abidələrimiz bərpa edilmişdir. Bir sözlə, sosial siyasət bundan sonrakı illərdə də prioritet olaraq qalacaq, iqtisadi sahədə uğurlar əminəm ki, bundan sonra da davam edəcəkdir. Bizim xarici dövlət borcumuz çox aşağı səviyyədədir - təxminən ümumi daxili məhsulun 7-8 faizini təşkil edir. Dünya miqyasında bu, ən yaxşı göstəricilərdən biridir.

Azərbaycan investisiya qoyuluşu üçün çox gözəl ölkəyə çevrilibdir və növbəti illərdə investisiya qoyuluşu davam edəcəkdir. Biz son on il ərzində valyuta ehtiyatlarımızı bir neçə dəfə artıra

bilmişik. Baxmayaraq ki, biz, eyni zamanda, böyük infrastruktur layihələrinə Dövlət Neft Fondundan vəsait götürürük, hazırda Azərbaycanın valyuta ehtiyatları 50 milyard dollara yaxındır. Bu, onu göstərir ki, iqtisadi və sosial siyasət bir-birini tamamlayır. Eyni zamanda, bizim iqtisadi siyasətimiz güclü zəmin üzərində qurulub. Biz xarici borcdan asılı deyilik. Baxmayaraq ki, bəlkə bu gün Azərbaycana borc vermək üçün təşkilatlar növbəyə düzülür, buna ehtiyac yoxdur. Biz hər şeyi düşünülmüş şəkildə edirik, iqtisadi siyasətimizi elə aparırıq ki, bu siyasət dayanıqlı inkişafa xidmət göstərsin. İldən-ildən artan valyuta ehtiyatlarımız, açılan yeni iş yerləri, sosial müdafiə məsələlərinin həlli bizim müstəqilliyimizin nə qədər güclü olmasını göstərir.

Biz öz gücümüzə arxalanırıq, Azərbaycan xalqının istedadına, zəhmətinə güvənirik. Ona görə Azərbaycan dünya miqyasında həttə böhranlı illərdə uğurla inkişaf etmişdir. Bəziləri xüsusilə əvvəlki illərdə bizim uğurlarımızı neft amili ilə bağlamaq istəyirdilər. Amma hazırda həyat və bizim natiqətimiz göstərir ki, əgər neft amilinin əvvəllər rolu olubsa, indi bu rol o qədər də böyük deyildir.

Əsas uğurlarımızın səbəbi düşünülmüş siyasətdədir. Burada müstəqil xarici siyasət öz rolunu oynayır. Cəsarətli siyasətimiz uğurlarımızı şərtləndirə bilib. Bütün beynəlxalq aparıcı qurumlar iqtisadi inkişafı qoruyur və öz reytinglərində yüksək yerlərə layiq görürlər. Dünyanın aparıcı iqtisadi qurumu olan Davos Dünya İqtisadi Forumu rəqabətqabiliyyətliliyinə görə Azərbaycanı 39-cu yerə layiq görüb. Bu, Azərbaycanda iqtisadi sahədə aparılan ciddi islahatların nəticəsidir. Bu islahatlar davam etdiriləcəkdir. Azərbaycan dünya iqtisadiyyatının bir parçasıdır, eyni zamanda, biz öz daxili bazarımızı qoruyuruq və qoruyacağıq. Biz daxili istehsalçılara daha da əlverişli şərait yaradırdıq və yaradacağıq.

Son on il ərzində sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı böyük addımlar atılmışdır. On ildə bir milliyət manat vəzifəsində güzəllik kreditlər verilməmişdir. Bu kreditlər iqtisadiyyatın real sektoruna yönəldilmişdir və iş yerlərinin açılması, yerli istehsalın artırılması, idxaldan asılılığın azaldılması məqsədləri güdülürdü. Belə olan halda sahibkarlığın inkişafının, orta təbəqənin yaradılmasının, yoxsulluğun azaldılmasının - bütün bu məsələlərin təməlinə bizim düşünülmüş iqtisadi siyasətimiz və siyasi xəttimiz dayanır.

Sənayeləşmə ilə bağlı məsələlər öz həllini tapmışdır. Beləliklə, ölkə iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi istiqamətində hesab edirəm ki, on il ərzində çox böyük addımlar atılmışdır və bu siyasət davam etdiriləcəkdir.

A.T.Rasi-zadənin Azərbaycan Respublikasının Baş naziri təyin edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 4-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

- Artur Tahir oğlu Rasi-zadə Azərbaycan Respublikasının Baş naziri təyin edilsin.
- Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 oktyabr 2013-cü il.

A.T.Rasi-zadənin Azərbaycan Respublikasının Baş naziri vəzifəsinə təyin edilməsinə razılıq verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Qərarı

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin 9-cu bəndinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqdimatına əsasən **qərara alır**:

Artur Tahir oğlu Rasi-zadənin Azərbaycan Respublikasının Baş naziri vəzifəsinə təyin edilməsinə razılıq verilsin.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri O.Əsədov

Bakı şəhəri, 22 oktyabr 2013-cü il

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 7-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasında dövlət idarəetmə strukturunu təkmilləşdirmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin əsasında Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi yaradılsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə yaradılmış Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin Əsasnaməsinin layihəsini, strukturu və işçilərin say tərkibi barədə təkliflərini bir ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasına dair təkliflərini iki ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.3. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

2.4. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

2.5. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 oktyabr 2013-cü il

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyinin yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 7-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasında energetika sahəsində səmərəliliyi artırmaq və dövlət idarəetmə strukturunu təkmilləşdirmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Sənaye və Energetika Nazirliyinin əsasında Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi yaradılsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə yaradılmış Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyinin Əsasnaməsinin layihəsini, strukturu və işçilərin say tərkibi barədə təkliflərini bir ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasına dair təkliflərini iki ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.3. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

2.4. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

2.5. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 oktyabr 2013-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin yeni tərkibi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

- Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin üzvləri aşağıdakı şəxslər təyin edilsinlər:
 - 1.1. Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini - Yaqub Abdulla oğlu Eyyubov;
 - 1.2. Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini - Abid Qoca oğlu Şərifov;
 - 1.3. Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini - Elçin İlyas oğlu Əfəndiyev;
 - 1.4. Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini - Əli Cavad oğlu Əhmədov;
 - 1.5. Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, Azərbaycan Respublikası Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri - Əli Şamil oğlu Həsənov;
 - 1.6. Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini - İsmət Dursun oğlu Abasov;
 - 1.7. Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri - Ramil İdris oğlu Usubov;
 - 1.8. Azərbaycan Respublikasının ekologiya və təbii sərvətlər naziri - Hüseynqulu Seyid oğlu Bağirov;
 - 1.9. Azərbaycan Respublikasının energetika naziri - Natiq Ağəmi oğlu Əliyev;
 - 1.10. Azərbaycan Respublikasının ədliyyə naziri - Fikrət Fərrux oğlu Məmmədov;
 - 1.11. Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat və sənaye naziri - Səlim Yanvar oğlu Müslümov;
 - 1.12. Azərbaycan Respublikasının fəvqəladə hallar naziri - Kəmaləddin Fəttah oğlu Heydərov;
 - 1.13. Azərbaycan Respublikasının gənclər və idman naziri - Azad Arif oğlu Rəhimov;
 - 1.14. Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri - Elmar Məhərrəm oğlu Məmmədyarov;
 - 1.15. Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat və sənaye naziri - Şahin Abdulla oğlu Mustafayev;
 - 1.16. Azərbaycan Respublikasının kənd təsərrüfatı naziri - Heydər Xanış oğlu Əsədov;
 - 1.17. Azərbaycan Respublikasının maliyyə naziri - Samir Rauf oğlu Şərifov;
 - 1.18. Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət və turizm naziri - Əbülfəz Mürsəl oğlu Qarayev;
 - 1.19. Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizlik naziri - Eldar Əhməd oğlu Mahmudov;
 - 1.20. Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri - Zakir Əsgər oğlu Həsənov;
 - 1.21. Azərbaycan Respublikasının müdafiə sənayesi naziri - Yavər Talib oğlu Camalov;
 - 1.22. Azərbaycan Respublikasının nəqliyyat naziri - Ziya Ərzuman oğlu Məmmədov;
 - 1.23. Azərbaycan Respublikasının rabitə və informasiya texnologiyaları naziri - Əli Məmməd oğlu Abbasov;
 - 1.24. Azərbaycan Respublikasının səhiyyə naziri - Oqtay Kazım oğlu Şirəliyev;
 - 1.25. Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri - Mikayıl Çingiz oğlu Cabbarov;
 - 1.26. Azərbaycan Respublikasının vergilər naziri - Fazil Əsəd oğlu Məmmədov;
 - 1.27. Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri - Hicran Kamran qızı Hüseynova;
 - 1.28. Azərbaycan Respublikasının Diaspor ilə İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri - Nazim Hüseyn oğlu İbrahimov;
 - 1.29. Azərbaycan Respublikasının Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri - Elşad Hüseyn oğlu İskəndərov;
 - 1.30. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri - Aydın Əli oğlu Əliyev;
 - 1.31. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin sədri - Arif Mikayıl oğlu Vəliyev;
 - 1.32. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri - Abbas Abbas oğlu Ələsgərov;
 - 1.33. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsinin sədri - Qərib Şamil oğlu Məmmədov;
 - 1.34. Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin sədri - Kərəm Əvəz oğlu Həsənov;
 - 1.35. Azərbaycan Respublikasının Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin sədri - Rüfət Cəbrayıl oğlu Aslanlı;
 - 1.36. Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin sədri - Ramiz Ayvaz oğlu Həsənov;
 - 1.37. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi - Firudin Hilal oğlu Nəbiyev;
 - 1.38. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi - Elçin İsağa oğlu Quliyev;
 - 1.39. Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi - Arzu Yusif oğlu Rəhimov;
 - 1.40. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dəniz Administrasiyasının rəisi - Qüdrət Qəmbər oğlu Qurbanov;
 - 1.41. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının direktoru - Fuad Hidayət oğlu Quliyev;
 - 1.42. Azərbaycan Respublikasının Milli Arxiv İdarəsinin rəisi - Ataxan Əvəz oğlu Paşayev.
- Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 oktyabr 2013-cü il.

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, iqtisadiyyatda institusional islahatların davam etdirilməsi, dəniz gəmiçiliyi sahəsində yerli və beynəlxalq daşımaların səmərəliliyinin artırılması, ölkənin rəqabət qabiliyyətinin və tranzit potensialının gücləndirilməsi məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin Xəzər Dəniz Neft Donanması löğv edilsin və onların əsasında «Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi» Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti yaradılsın.

2. Bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə löğv edilmiş Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin Xəzər Dəniz Neft Donanmasının əmlakı «Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi» Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə yaradılmış «Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi» Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Nizamnaməsinin layihəsini və strukturu barədə

təkliflərini bir ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

3.2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasına dair təkliflərini iki ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

3.3. üç ay müddətində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

3.4. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu Sərəncama uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

3.5. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 oktyabr 2013-cü il

Vergi borclarının məbləği azalır

2013-cü ilin 9 ayı ərzində vergi orqanları tərəfindən vergi borclarının alınması sahəsində görülmüş tədbirlər nəticəsində 1 oktyabr 2013-cü il tarixinə dövlət büdcəsinə olan borc məbləği cari ilin əvvəli ilə müqayisədə 282,8 milyon manat və ya 10,9%, 2012-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 13,5% azalmışdır.

Bununla yanaşı, 2013-cü ilin əvvəlinə 8 min 228 borclu vergi ödəyicisi və hesabat dövründə borcu yarananlardan 160 min 790 vergi ödəyicisi də nəzərə alınmaqla doqquz ay ərzində 169 min 018 borclu vergi ödəyicisinin vergi borcları tamamilə löğv edilmişdir.

9 ay ərzində vergi ödəyicilərinin dövlət büdcəsinə yaranmış borclarının ödənilməsinin təmin edilməsi məqsədilə vergi orqanları tərəfindən 46 min 297 qərar açılmış və qərarların 94,1%-i (2012-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 37% çox) borclar löğv edildiyi üçün bağlanmışdır. Əmlakın siyahıya alınması barədə açılmış qərarlar üzrə 50,3 milyon manat məbləğində vəsaitin dövlət büdcəsinə ödənilməsi təmin edilmişdir.

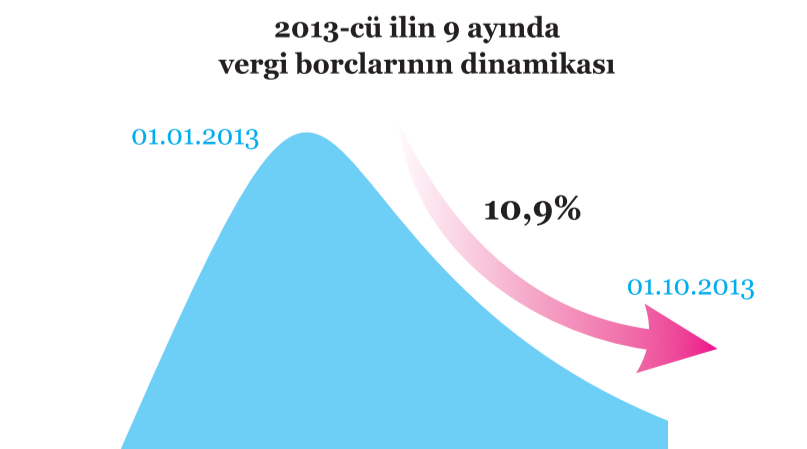
Vergi borclarını ödəmə tələbini qəbul etməyən 415 borclu vergi ödəyicisində keçirilmiş operativ vergi nəzarəti tədbirləri nəticəsində 264 borclu vergi ödəyicisi üzrə qanun pozuntusu aşkar edilərək 68,4 min manat məb-

ləğində maliyyə sanksiyası tətbiq olunmuşdur. Vergi borclarının və hesablanmış maliyyə sanksiyasının 90,2%-nin büdcəyə ödənilməsi təmin edilmişdir. Bundan əlavə, sahibkarlıq fəaliyyətlərini dayandırmaqla dövlət büdcəsi qarşısında öhdəlikləri tam icra etməyən fiziki şəxslərin borclarının onların mülkiyyətində (şəxsi istifadəsində) olan nəqliyyat vasitələrinə yönəldilməsi prosesi davam etdirilmişdir.

Görülmüş tədbirlər nəticəsində bu cür nəqliyyat vasitələri müəyyən edilən 2 min 99 vergi ödəyicisinin 1 milyon 393,3 min manat məbləğində borc məbləğinin dövlət büdcəsinə alınması təmin edilmişdir.

Dövr ərzində görülmüş tədbirlər nəticəsində hüquqi şəxslərdə təsisçi (payçı) kimi çıxış etmələri müəyyən edilən 1281 fiziki şəxs üzrə 821 min manat məbləğində borclarının dövlət büdcəsinə alınması təmin edilmişdir.

Hesabat dövründə faktiki olaraq fəaliyyətini dayandıran, əmlakı olmayan və xırda məbləği borcları olan vergi ödəyiciləri üzrə «İnzibati icraat haqqında» Qanunun tələblərinə uyğun olaraq «Tələbin icraya yönəldilməsi barədə Qərarlar» qəbul edilməklə birbaşa icra məmurlarına edilən müəvəzələr nəticəsində 1655 vergi ödəyicisinin 228 min manat borc məbləği ödənilmişdir. Bununla yanaşı, vergi orqanları tə-

rəfindən 719 borclu vergi ödəyicisinin ölkədən getmə hüququnun məhdudlaşdırılması üçün aidiyyəti üzrə müəvəzələr edilmiş, bunlardan 51 vergi ödəyicisi borclarını ödəmiş, 22-sinin ölkədən getmə hüququ məhdudlaşdırılmışdır. Qalan vergi ödəyiciləri barədə müvafiq strukturlar tərəfindən tədbir görülmüşdür.

məkdir. 2013-cü ilin 9 ayı ərzində vergi borcunu ödəməkdən yayınmaya görə 10,4 milyon manat borc məbləği üzrə 294 vergi ödəyicisinin işi üzrə materiallar Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinə göndərilmişdir.

Vergi orqanları qarşısında yeni vəzifələr

Prezident İlham Əliyevin «Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında» Qanunun tətbiqinə dair imzaladığı fərmana əsasən, iqtisadi strukturlar, o cümlədən Vergilər Nazirliyi qarşısında bir sıra vəzifələr qoyulub.

Qanundan irəli gələn tədbirlərin həlli məqsədilə vergilər naziri müvafiq əmr imzalayıb. Əmrə qeyd olunur ki, sahibkarlıq fəaliyyətini təşviq etmək və onun inkişafına şərait yaratmaq, sahibkarlara kömək göstərmək, əsassız müdaxiləni aradan qaldırmaq dövlətimizin qarşısına qoyduğu əsas məqsədlərdəndir. «Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında» Qanunun vergi yoxlamalarına şamil edilən maddələri üzrə aidiyyəti vergi orqanlarında seyyar vergi yoxlamalarının və operativ vergi nəzarəti tədbirlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı bir sıra işlərin görülməsinə zərurət yaranıb. Qanun 2014-cü ilin əvvəllərində qüvvəyə minəcək və bu müddətə kimi hazırlıq işləri başa çatdırılmalıdır.

Əmrə əsasən, yoxlama həyata keçirən vergi orqanlarının rəhbərlərinə müvafiq tapşırıqlar verilib. Əsas məsələlərdən biri «yoxlamaların vahid məlumat reyestrində» qeydə alınandan sonra aparılmasının təmin edilməsidir. Yoxlamaların vergi orqanlarının səlahiyyətlərinə aid edilmiş məsələlər çərçivəsində həyata keçirilməsi, məlumatların elektron uçotunun aparılması, normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğun şəkildə yoxlamalarla bağlı məlumatların mütəmadi olaraq müvafiq vergi idarəsinə təqdim edilməsi də əsas tələblərdəndir. Yoxlama həyata keçirən vergi orqanlarının rəhbərlərinə yoxlamaların sayı, növü, xüsusiyyəti, müddəti və nəticələri, sahibkarların yol verdiyi pozuntuların səbəbləri göstərilməklə hüquq pozuntularının miqyası, qəbul olunmuş qərarlar, sahibkarların şikayəti əsasında ləğv və dəyişiklik edilmiş qərarların sayı barədə elektron formada illik hesabatın hazırlanaraq Vergi auditi Baş İdarəsinə və Operativ nəzarət idarəsinə təqdim etmələri tapşırılıb.

Əmrə işə yeni qəbul olunmuş əməkdaşların ilkin təliminin keçirilməsi və yoxlama həvalə olunmuş işçilərin peşəkarlığının artırılması məqsədilə onların siyahısının İnsan resursları idarəsinə təqdim edilməsinə də xüsusi önəm verilib. Təqdim olunmuş məlumatlar əsasında qanunvericilikdəki boşluqların aradan qaldırılması, sahibkarların fəaliyyətinə nəzarətin səmərəli təşkili və onlara münasibətdə nəzarət yükünün azaldılması məqsədilə müvafiq tədbirlərin görülməsi, yeni qəbul edilməsi təklif olunan hüquqi aktlar haqqında məlumatların ümumiləşdirilməsi də qarşıda duran başlıca vəzifələrdəndir. Əmrə əsasən, sahibkarların nazirliyin rəsmi internet saytında sahibkarlıq fəaliyyətinə dair məcburi tələbləri müəyyən edən normativ hüquqi aktlara sərbəst, ödənişsiz və məhdudiyətsiz çıxışı təmin olunacaq. Saytda yoxlamalar barədə məlumatlar, yoxlamaların xarakteri, mərhələləri, izahatlar, ünvanlanmış sualların cavabları və digər informasiyalar daimi olaraq yeniləşəcək. Həyata keçiriləcək əsas tədbirlərdən biri də vergi qanunvericiliyi və inzibati qüvvələrinin tətbiqinə dair müraciətlərin cavablandırılmasına nəzarətin gücləndirilməsidir. Bu sahədə telefon-məlumat xidmətinin əməkdaşlarının konkret vəzifələri müəyyənəndirilmişdir.

«Vergi dostları»na sertifikatlar təqdim olunub

Oktyabr ayının 18-də İsmayılı şəhərində keçirilən tədbirdə vergi sahəsində məlumatlandırma, maarifləndirmə və təbliğat işlərini gücləndirmək, vətəndaşlarda yüksək vergi mədəniyyəti formalaşdırmaq və bu işə ictimaiyyətin geniş təbəqələrini cəlb etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə seçilmiş ümumtəhsil məktəblərinin müəllimlərinə «Vergi dostu» sertifikatı və kompüterlər təqdim edilmişdir.

Tədbiri giriş sözü ilə açan vergilər nazirinin müşaviri Ələkbər Məmmədov nazirlik tərəfindən ərazi vergilər idarələrinin və vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinin yerləşdiyi şəhər və rayon mərkəzləri istisna olmaqla, kənar kənd və qəsəbələrdə «Vergi dostları» şəbəkəsinin yaradılması barədə məlumat vermişdir. Qeyd olunmuşdur ki, indiyədək respublika üzrə 1071 nəfər müəllimə təlim keçilmiş və «vergi dostu» sertifikatı təqdim olunmuşdur. «Vergi dostu» yaşadığı ərazidə əhali arasında vergilərə dair məlumatlandırma, maarifləndirmə və təbliğat işləri aparır, vergi sistemində tətbiq olunan elektron xidmətlər barədə vergi ödəyicilərinə məlumatlandırır, uşağ və gənclərə vergilərin əhəmiyyətini izah edir.

Sonra təlimi müvəffəqiyyətlə başa vurmuş 80 nəfərə «Vergi dostu»na üzlük sertifikatı, «Vergi dostu»nun yaddaş kitabçası və kompüterlər təqdim olunmuş, onlar əməkdaşlıq barədə öhdəlik vərəqlərini imzalamışlar. Beləliklə, respublika üzrə «vergi dostu»ların ümumi sayı 1151 nəfərə çatmışdır.

Dünya Bankı tərəfindən hazırlanan «Doing Business» hesabatında Azərbaycan «top islahatçı» ölkə kimi qiymətləndirilmişdir. «Vergilərin ödənişi» göstəricisi üzrə respublikamız mövqeyini köklü surətdə yaxşılaşdıraraq, bu sahədə uğurlu islahatlar aparan ilk beş ölkə sırasına daxil edilmişdir.

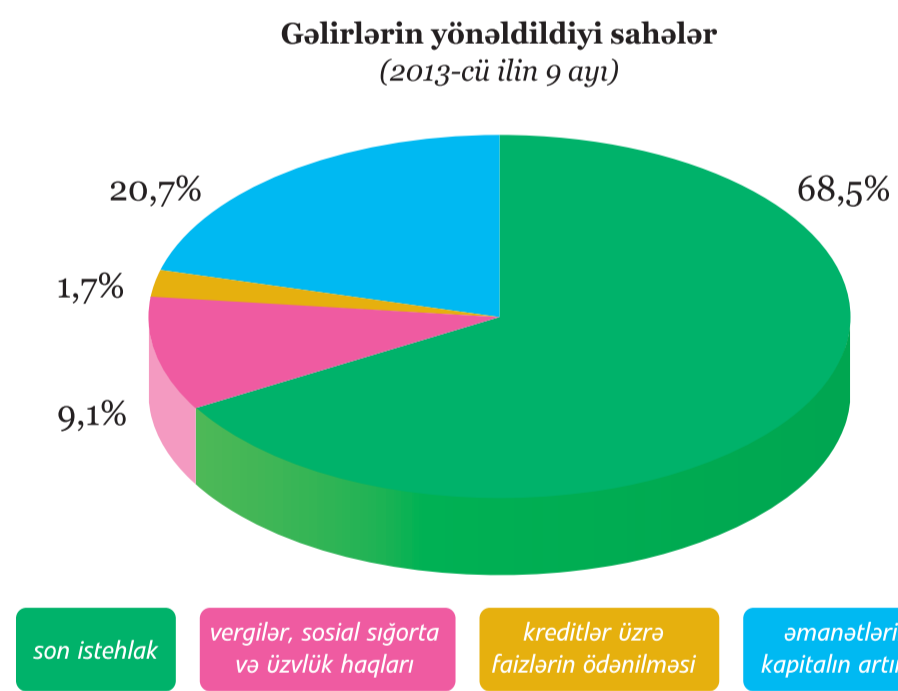
Azərbaycanın biznes imkanları genişlənir

Dünya Bankı tərəfindən hazırlanan «Doing Business» hesabatında Azərbaycan «top islahatçı» ölkə kimi qiymətləndirilmişdir. «Vergilərin ödənişi» göstəricisi üzrə respublikamız mövqeyini köklü surətdə yaxşılaşdıraraq, bu sahədə uğurlu islahatlar aparan ilk beş ölkə sırasına daxil edilmişdir.

Hesabatda Azərbaycan «müəssisənin yaradılması» göstəricisi üzrə dünyada 18-ci, «əmlakın qeydiyyatı» üzrə 9-cu, «kommersiya mübahisələrinə baxılma müddətinə görə» 7-ci ölkə kimi qeyd olunmuşdur. Hesabatda biznes mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində 2005-ci ildən etibarən əldə edilən nailiyyətlər yüksək qiymətləndirilmiş, respublikamız bu sahədə məqsədyönlü islahatlar keçirən 15 ölkə sırasına daxil olmuşdur.

Dünya Bankının açıqladığı xülasədə Azərbaycan üzrə iqtisadi artımın cari ildə də davam edəcəyi bildirilmişdir. Təşkilat ölkə üzrə 2013-cü il ərzində qeyri-neft sektorunda iqtisadi artımın 5,5-6% olacağını proqnozlaşdırmışdır. Artıq cari ilin doqquz ayının yekunlarına görə qeyri-neft sektorunda 10,4% artım qeydə alınmışdır. İlin sonuna qədər bu inkişafın davam edəcəyi gözlənilir. İlk doqquz ayın statistik göstəriciləri onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycanın ticarət imkanları genişlənir, biznes mühiti ildən-ilə yaxşılaşır.

Təkcə cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 5,4% çox və ya faktiki qiymətlərlə 42,7 milyard manatlıq ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsal olunmuşdur. Adambaşına ÜDM istehsalı 4606,7 manat (5871,4 ABŞ dolları) təşkil edir. Bu dövrdə sənaye sahələrinə 19,9 milyard manatlıq, yaxud ÜDM-in 46,5%-i qədər, kənd təsərrüfatında 2,5 milyard manatlıq (5,8%), tikinti kompleksində 4,8 milyard manatlıq (11,3%), nəqliyyatda 2,4 milyard manatlıq (5,6%), ticarət və pullu xidmətdə 4 milyard manatlıq (9,3%), rabitədə 725,1 milyon manatlıq (1,7%), digər sahələrdə 5,7 milyard manatlıq və ya ÜDM-in 13,3%-i qədər əlavə dəyər yaradılmış, bunun 6,5%-i, yaxud 2,8 milyard manatını subsidiyalar istisna olmaqla məhsula və idxala xalis vergilər təşkil etmişdir. ÜDM istehsalı neft sektorunda keçən ilin səviyyəsində qalmışdır.

Pərakəndə ticarət bazarında əhaliyə 13,9 milyard manatlıq və ya keçən ilin doqquz ayı ilə müqayisədə 9,6% çox müxtəlif istehlak malları satılmışdır. İstehlak mallarının 51,9%-ni ərzaq, 48,1%-ni qeyri-ərzaq malları təşkil etmişdir. Qeyri-ərzaq məhsullarının xüsusi çəkisi 4,1 faiz bəndi artmışdır.

Yanvar-sentyabr aylarında elektron pərakəndə ticarət dövriyyəsinin həcmi 2012-ci ilin eyni dövrünə nisbətən 1,7 dəfə artaraq 1,8 milyon manat təşkil etmişdir. Əhalinin onlayn rejimlə sifariş verdiyi istehlak mallarının 84,7%-i hüquqi, 15,3%-i fiziki şəxslərin ticarət şəbəkələrindən alınmışdır. Elektron ticarət dövriyyəsinin 91,3%-ni qeyri-ərzaq malları təşkil etmişdir.

Azərbaycanda ticarət üçün əlverişli mühit formalaşdıqca xarici ticarət dövriyyəsinin də həcmi yüksələn xətt üzrə artır. Artıq respublikamızla ticarət tərəfdaşları olan ölkələrin sayı 140-dan çoxdur.

Dövlət Gömrük Komitəsinin verilən məlumatlara əsasən, 2013-cü ilin yanvar-avqust aylarında dünyanın 144 ölkəsi ilə 23,1 milyard dollar məbləğində ticarət əməliyyatları aparılmış, onun 88,8%-i və ya 20,5 milyard dolları uzaq xarici ölkələrə, 2,6 milyard dolları MDB üzvü olan ölkələrə həyata keçirilmişdir.

İlin əvvəlindən ötən səkkiz ay ərzində xarici ölkələrə 16

milyard dollarlıq mal ixrac olunmuş, onun 94,5%-i və ya 15,1 milyard dollarlıq uzaq xarici dövlətlərə, 0,9 milyard dollarlıq və ya 5,5%-i MDB üzvü ölkələrinə göndərilmişdir.

Azərbaycana idxal olunmuş məhsulların dəyəri 7,1 milyard dollar, o cümlədən qeyri-MDB ölkələrindən gətirilmiş malların həcmi 5,4 milyard dollar, MDB ölkələrindən idxal isə 1,7 milyard dollar dəyərinə olmuşdur. Səkkiz ay ərzində 8,8 milyard dollarlıq, o cümlədən uzaq xarici ölkələrə 9,7 milyard dollarlıq müsbət, MDB ölkələri ilə 852,4 milyon dollarlıq mənfii saldo yaranmışdır.

Xam neftin və qazın ixracına dair Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti və Dövlət Neft Şirkətinin daxil olmuş məlumatlar nəzərə alınmaqla xarici ticarət dövriyyəsi 29,1 milyard dollar (o cümlədən ixrac 22 milyard dollar) təşkil etmiş və 14,9 milyard dollar məbləğində müsbət saldo yaranmışdır.

Rəşad SADIQOV

Vergilər Nazirliyinin əməkdaşları beynəlxalq tədbirlərdə

Bu günlərdə Macarıstanın paytaxtı Budapeşt şəhərində Avropa Daxili Vergi Administrasiyaları Təşkilatı (IOTA) İcraiyyə Şurasının 89-cu iclası keçirilmişdir. Tədbirdə IOTA-nın prezidenti İvan Simiçin təşkilatın 2012-2017-ci illəri əhatə edən Strategiyasının tətbiqi ilə bağlı hesabatı, eləcə də Vergi Administrasiyası İnformasiya Platforması hesabı dinlənmiş, qarşıdakı dövrdə görülməli işlər haqqında məlumat verilmişdir. IOTA üzvləri arasında informasiyanın elektron mübadiləsi, təşkilatın informasiya siyasəti, 2015-ci il üçün iş proqramı müzakirə olunmuşdur. İclasda Vergilər Nazirliyinin Beynəlxalq münasibətlər və vergi ödəyicilərinə xidmət sahələri üzrə nazirinin müşaviri Ələkbər Məmmədov iştirak etmişdir.

Polşa Respublikasının Torun şəhərində bu ölkənin Vergi Administrasiyası ilə Azərbaycanın Vergilər Nazirliyinin nümayəndələri arasında vergi ödəyicilərinə xidmət sahəsində təcrübə mübadiləsi aparılmışdır. Tədbirdə Vergilər Nazirliyini Vergi ödəyicilərinə xidmət idarəsinin Telefon-məlumat şöbəsinin rəisi Məhəmməd Yunusov və şöbənin əməkdaşı Fətəh Mustafayev təmsil etmişlər.

Nazirliyin nümayəndələri səfər zamanı Torun şəhərində yerləşən Çağrı Mərkəzi ilə ətrafı tanış olmuşlar. Polşanın vergi orqanları əməkdaşlarına Azərbaycanın vergi sistemi, eləcə də elektron xidmətlər, Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzində göstərilən xidmətlər barədə məlumat verilmişdir.

IOTA-nın təşəbbüsü ilə Qazaxıstanın paytaxtı Astana şəhərində keçirilən «Daşınmaz əmlakın vergiyə cəlb edilməsi ilə bağlı praktiki məsələlər» mövzusunda seminarla 15 ölkənin vergi administrasiyasının nümayəndələri iştirak etmişlər. Tədbirdə daşınmaz əmlakın vergiyə cəlb edilməsi ilə bağlı mövcud problemlər müzakirə olunmuşdur. Seminarda Vergilər Nazirliyinin İqtisadi təhlil və sahibkarlıq subyektlərinin dövlət qeydiyyatı Baş İdarəsinin əməkdaşı Telman Məmmədov «Azərbaycanın ölkə təcrübəsi» mövzusunda təqdimatla çıxış etmişdir.

RƏQƏMLƏRİN DİLİ İLƏ

- Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına əsasən, sənayenin qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalı **2.9 faiz**, neft sektorunda isə **0.4 faiz** artmışdır
- Cari ildə inşasının davam etdirilməsi məqsədüyükün sayılan obyektlərin tikintisinin aparılması üçün dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş **7.2 milyard manat** vəsaitin **5.5 milyard manatından** istifadə olunmuşdur.
- Doqquz ay ərzində bütün maliyyə mənbələrindən tikinti kompleksinə **11.8 milyard manat** məbləğində vəsait yönəldilmişdir.

Ötən onilliyə addım-addım səyahət

Bakı Sərgi Mərkəzində təşkil olunan "Azərbaycan 10 ildə. Sosial-iqtisadi inkişaf: dövlət proqramlarının icrası" sərgisi ölkəmizin 2003-cü ildən sonrakı dövrdə inkişafı barədə geniş və dolğun təəssürat yaradırdı. Sərgidəki paviyonlarda nümayiş etdirilən fotostendlər, video-fotosüjetlər, filmlər, makroiqtisadiyyatın bütün bölmələri barədə canlı təsviyyərdən elektron xəritələr, diaqramlar, iqtisadiyyatın, o cümlədən sənayenin müxtəlif sahələrinə dair eksponat və maketlərdə Azərbaycanın inkişafının canlı təfərrüatları öz əksini tapmışdı. Sərginin hər bir guşəsi respublikamızın iqtisadi və sosial həyatının bir tablosu olmaqla, ölkənin dinamik obrazını canlandırır.

2003-2013-cü illərin videotəqdimatı

Mərkəzi paviyonda qurulan elektron tabloda son on ildə ölkəmizdə əldə olunan uğurlar təqdim edilirdi. Burada makroiqtisadi göstəricilər, həyat səviyyəsi, insan inkişafı, regional layihələr, irimiq yaşlı infrastruktur layihələr, sənayedə yeni sahələr, kənd təsərrüfatı, turizm, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, təhsil, səhiyyə, qaçqın və məcburi köçkünlərə dövlət dəstəyi, ekologiya, Olimpiya hərəkatı, nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi, xarici siyasət sahəsindəki nailiyyətlər dinamik şəkildə, tamaşıcını özünə cəlb edən formada təqdim olunurdu.

Iqtisadi İnkişaf Nazirliyinin əməkdaşı Zaur Quliyev bələdiyyə ilə paviyonun «Makroiqtisadiyyat» bölməsində olduq. Burada son on ildə ölkənin maliyyə, vergi, gömrük, bank sektoru, qiymətli kağızlar bazarı, sosial müdafiə sahələrində qazanılan nailiyyətlərindən bəhs olunur. Hər sahə üzrə real rəqəm və göstəriciləri, həyata keçirilən layihələri, görülmüş işləri sərgi iştirakısına real şəkildə çatdırmaq üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının imkanlarından istifadə edililib, interaktiv məlumat lövhəsində kompleks informasiyalar toplanılıb. 3D formatında videomateriallarda statistik və analitik görümlər, Azərbaycanın elektron makroiqtisadi təhlili yer alıb. Vahid sətir xəttində 2003-2013-cü illərdə dair iqtisadi xülasə ilə tanış olmaq mümkündür. Videomaterialda əsas sətir xəttinə əsasən, son on ildə Azərbaycanda ümumi da-

xili məhsul 3,4 dəfə, qeyri-neft sektoru 2,7 dəfə artıb. Ölkənin strateji valyuta ehtiyatları 30 dəfə artaraq 52 milyard dollarla yaxınlaşılıb. Əhalinin gəlirləri 6,1 dəfə artıb, 1,2 milyon iş yeri açılıb. Yoxsulluğun səviyyəsi 6%-ə, işsizliyin səviyyəsi 5,2%-ə qədər azalıb. Ölkə iqtisadiyyatına 132 milyard dollar investisiya qoyulub, xarici ticarət dövriyyəsi 6,4 dəfə, qeyri-neft ixracı 4,5 dəfə artıb. Hazırda ümumi daxili məhsulda özəl bölmənin payı 83%, məşğulluqda isə 73,9%-dir. Bu müddətdə 19,4 min sahibkarlıq subyektinə 1,2 milyard manat məbləğində güzəştli dövlət kreditləri verilib. 2003-2013-cü illərdə dövlət büdcəsinin gəlirləri 14,2 dəfə, vergi daxilolmaları 7,3 dəfə, dövlət büdcəsinin xərcləri 13,9 dəfə, əhalinin əmanətləri 24 dəfə, bank aktivləri isə 18 dəfə artıb.

Beynəlxalq qurumların gözü ilə...

Iqtisadi sektora aid paviyonda Azərbaycanın yerli şirkətləri, milli sahibkarlıq haqqında geniş məlumat almaq olar. Elektron kataloqda 200-ə yaxın yerli şirkətin istehsal etdiyi 1600-dən çox məhsul haqqında məlumat toplanıb, elektron variantda ölkəmizin biznes imkanları və investisiya mühtəsinə həsr olunmuş məlumat toplanıb yerləşdirilib. Bu bölmədə bir sıra nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların və agentliklərin hesabatlarında Azərbaycanın mövqeyinə dair məlumatlar da əks olunub. «Standard & Poor's», «Fitch» və «Moody's» beynəlxalq agentliklərinin Azərbaycan barədə rəy və qiymətləndirmələri ilə tanış oluruq.

Videoçarxlarda qeyd olunur ki, Dünya Bankı və Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası tərəfindən hazırlanan və biznes mühitinin olverişliliyi üzrə qiymətləndirməni özündə əks etdirən nüfuzlu «Doing Business-2009» hesabatında Azərbaycan dünyada ən islahatçı ölkə elan edilib. Növbəti «Doing Business» hesabatlarında da Azərbaycan öz müsbət mövqeyini qoruyub saxlayıb. Cənubi Qafqazda investisiya reytinginə layiq görülən ilk ölkə də məhz Azərbaycandır. Dünya İqtisadi Forumunun sonuncu «Qlobal Rəqabətlik Hesabatı»nda Azərbaycan 144 ölkə arasında 39-cu, MDB məkanında

isə ardıcıl olaraq dörd ildir ki, birinci yerdədir. Beynəlxalq imici durmadan yüksələn Azərbaycan «Yüksək insan inkişafı» və «Yuxarı orta gəlirli» ölkələr qrupuna daxildir.

Paviyonda 2003-2013-cü illərdə dövlət proqramları çərçivəsində görülmüş işlər, həmçinin abadlıq-quruculuq tədbirləri, açılmış müəssisə və iş yerləri, istifadəyə verilmiş sosial obyektlər haqqında geniş məlumatlar əksini tapıb. Bu bölmədə Azərbaycan Prezidentinin bölgələrə səfərləri, hər rayonun sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair sərəncamlar, eləcə də on il ərzində iqtisadi inkişaf, investisiya qoyuluşu, infrastruktur, sahibkarlıq mühiti, məşğulluq, elm, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, sosial təminat, idman, qaçqın və məcburi köçkünlərə qayğı sahəsində görülmüş iş-

lər, həmçinin rayonların ümumi göstəriciləri, açılmış müəssisələr, həyata keçirilmiş iri infrastruktur layihələri haqqında məlumatlardan ibarət kitablar və videoçarxlar nümayiş olunur.

Bakı-Tbilisi-Ceyhan kəməri boyunca...

Sərginin «Energetika» paviyonunda ziyarətçilər Azərbaycanın enerji marşrutları - Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft, Cənubi Qafqaz qaz boru kəmərlərinin maketləri, neft sənayesinin inkişafını əks etdirən fotosərgiyə maraqla tamaşa edirdilər. Xəzər Dəniz Neft Donanması gəmilərinin maketləri,

rəngarəng stendlər və fotosəkil-lər tamaşaçılarda neft sənayesi haqqında aydın təsviyyə yaradırdı. Monitorlarda Azərbaycan neftçilərinin rəşadətli əməyini, ümum-milli liderimiz Heydər Əliyevin qətiyyətinin və iradəsinin təntənəsi olan yeni neft strategiyasının reallaşması, o cümlədən Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft, Cənubi Qafqaz qaz boru kəmərlərinin çəkilişi, Prezident İlham Əliyevin neft-qaz sənayesinə aid müxtəlif müəssisələrin açılışlarında iştirakını əks etdirən sənədli kadrlar nümayiş etdirilir.

Sənayeləşmə siyasəti, texnoparklar barədə video-lövhdə xüsusi maraq doğurur. Burada Sumqayıt Texnologiyalar Parkının 17 zavoddan ibarət olan kompleksi, respublika əhəmiyyətli müxtəlif çeşidli məhsullar, o cümlədən ka-

bellər, transformatorlar, yüksək gərginlikli avadanlıq, hidroturbinlər, su nasoslari, elektrik mühərrikləri, borular, texniki qurğularla canlı tanış olmaqla yeni sənaye nəhəngi barədə təfərrüatlı məlumat əldə etmək mümkündür. Nəqliyyat qovşaqları, körpü və tunellərin maketlərini sərgiyə gələnlər maraqla izləyirdilər.

Azərbaycanın hərbi gücü qürur doğurur

Sərgiyə təşrif buyuranlar arasında ixtisasca fizik olan Rüfət Məmmədovun ən çox gözdüyü və təsirdən ayrıla bilmədiyi bölmə müdafiə sənayesinə aid guşə idi. Həmsöhbətini duyğulandıran və qürurla danışmağa sövq edən Azərbaycanın hüdudlarından kənarında belə, şöhrət tapan hərbi təyinatlı məhsulları ilə canlı tanış olmağıdır. Ölkəmizin dövlət qurumları və şirkətləri tərəfindən istehsal olunan hərbi texnika və avadanlıq müdafiə sənayesi məhsullarının nümayiş etdirildiyi paviyonda bütün detallara diqqət yönəldir. Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin əməkdaşının icazəsi ilə «İstiqlal» snayperini əlinə götürür. R.Məmmədov ölkəmizə məxsus müasir hərbi texnikalardan danışaraq Azərbaycanda yeni sahə olan hərbi sənayenin qısa müddətdə inkişafını böyük hadisə saydığını deyir. Nazirliyin əməkdaşı bildirir ki, respublikamız yerli istehsal hesabına özünü güclü silah sistemləri, texnika ilə təchiz etməyə nail olub. Azərbaycanda hazırda 750 adda hərbi təyinatlı məhsul istehsal edilir. Artıq hərbi təyinatlı məhsullarımız beynəlxalq silah sərğilərinə nümayiş etdirilir. «İstiqlal» snayper silahları hazırda dünyada bu tipli ən güclü silahlardandır. «Orbiter» və «Aerostar» tipli pilotsuz kəşfiyyat təyyarələri, 14,5 millimetrik pulemyotla təchiz edilmiş «Matador» və «Marauder» zirehli nəqliyyat vasitələri, pulemyotla və tank əleyhinə raket kompleksi ilə təchiz olunmuş xüsusi təyinatlı üçün «Gürzə» və «Qırab» tipli patrul maşınları, 60, 80 və 120 millimetrik minaatanlar, əl və tank pulemyotları, bir neçə növdə tapançalar, müxtəlif çaplı patronlar və digər döyüş sur-satları hərbi arsenalımızın zəngin-

liyini göz önündə sərgiləyir. Piyadaların «BTR» döyüş və kəşfiyyat-gözetçi «BRDM» maşınları ölkəmizdə hərbi sənayenin dayanmadan fəaliyyətini gücləndir-diyinə işarədir.

İnformasiya-kommunikasiya texnologiyaları

Orxan Ələsovla informasiya-kommunikasiya texnologiyaları (İKT) bölməsində söhbət etdik. Dördüncü kurs tələbəsi olan Orxanın diqqətini burada nümayiş etdirilən Azərbaycanın ən yeni nəsil rabitə texnologiyaları, son mobil texnologiya - 4G xidməti, Yüksək Texnologiyalar Parkı, ilk telekommunikasiya peyki barədə videolarla tanış olmaq maraqlıdır. Dördüncü kurs tələbəsi olan Orxanın diqqətini burada nümayiş etdirilən Azərbaycanın ən yeni nəsil rabitə texnologiyaları, son mobil texnologiya - 4G xidməti, Yüksək Texnologiyalar Parkı, ilk telekommunikasiya peyki barədə videolarla tanış olmaq maraqlıdır. Dördüncü kurs tələbəsi olan Orxanın diqqətini burada nümayiş etdirilən Azərbaycanın ən yeni nəsil rabitə texnologiyaları, son mobil texnologiya - 4G xidməti, Yüksək Texnologiyalar Parkı, ilk telekommunikasiya peyki barədə videolarla tanış olmaq maraqlıdır.

«ASAN xidmət»lə bağlı bölmə həm ziyarətçilərin axını, həm də insanların ən çox müraciət etdikləri ünvan sayıla bilər. «ASAN» xidməti əhaliyə yerində göstərməyə imkan verən və zəruri avadanlıqla təchiz olunmuş səyyar avtomobus və avtomobillər bugünkü idarəetmə proseslərinin səviyyəsini əyani nümayiş etdirirdi. Sərgiyə toplaşanların «Səyyar xidmət»ə ehtiyacı olmasa da daha rahat, yeni və müasir üsullarla xidmət göstərən bu qurumun bütün yenilikləri insanlara maraqlı görünürdü.

...«Azərbaycan 10 ildə. Sosial-iqtisadi inkişaf: dövlət proqramlarının icrası» sərgisi ölkəmizin hərtərəfli inkişafı barədə geniş və təfərrüatlı bilgi əldə etmək baxımından kifayət qədər böyük arena-da günümüzün canlı aynası hesab oluna bilər. Burada nümayiş etdirilən məhsullar, təqdim olunan video və fotomateriallar, stendlərdə əksinin tapan inkişaf göstəriciləri ilə ətraflı tanışlıq üçün günlərlə vaxt lazımdır. Amma sərgidən yaranan ümumi qənaət inkişaf edən müasir Azərbaycanın ümumi mənzərəsi haqqında zəngin təəssürat əldə etməyə yetərin-cə imkan verir.

E.CƏFƏRLİ

Mehdi Babayev

«Professional MÜHASİB» jurnalının baş redaktoru, audit üzrə mütəxəssis

Audit

Sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olan kommersiya təşkilatının və fərdi sahibkarın aldığı qrant vəsaitinin vergiyə cəlb olunması

Son zamanlar qrant almaq və bu istiqamətdə layihələrin yerinə yetirilməsi arzusunda olan təsərrüfat subyektləri içərisində fiziki şəxslərə də rast gəlmək mümkündür. Qrant alan hüquqi və fiziki şəxslərin böyük əksəriyyəti sadələşdirilmiş vergi ödəyiciləridir və ya ƏDV-nin ödəyiciləri deyildirlər. Bu səbəbdən də qrant alan sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin maraqlandıran məsələlərdən ən aktual olanı qrant vəsaitlərinin vergiyə cəlb olunmasıdır. Lakin qrantla bağlı qanunvericilik aktlarının və digər qanunların müddəalarından çoxlu maraqlı məqamlar ortaya çıxır. Bu məqamlara görə boşluq və ya ziddiyyət kimi düşüncələrin yaranması ehtimalını nəzərə alaraq oxucuların diqqətinə aşağıdakı izahları çatdırmaq istəyirik.

«Qrant haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinin 2-ci bəndinə görə nizamnaməsinə əsasən başlıca məqsədi xeyriyyəçilik, yaxud qrant predmeti ola bilən layihə və proqramların həyata ke-

çirilməsi olan və qrant almaqda birbaşa mənfəət götürmək məqsədi güdməyən hüquqi şəxslər resipiyent sayılırlar. Göründüyü kimi, göstərilən məqsədlər çərçivəsində göstərilən fəaliyyət daha çox, həтта bütövlükdə QHT-lərin məqsəd və fəaliyyətinə uyğun gəlir. Qanunun bu maddəsinin leksik mənasına fikir versək aydın olar ki, kommersiya təşkilatının resipiyent halında çıxış etməsi kommersiya təşkilatının yaradılması məqsədləri ilə üst-üstə düşür. Çünki kommersiya təşkilatının yaradılması məqsədi mənfəət əldə etməkdir və bu məqsədə yönələn sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaqdır. Lakin sözügedən qanunda ümumi qaydada hüquqi şəxs ifadəsi göstərilmişdir. Deməli, kommersiya təşkilatları da qrant ala bilmək hüququna malik olurlar. Belə halda qrant almaq istəyən kommersiya hüquqi şəxsi, eləcə də fərdi sahibkar - fiziki şəxs qeydiyyot sənədlərində fəaliyyət növləri ilə bağlı dəyişiklik edilməsi üçün qeydiyyat orqanına

müraciət etməlidirlər. Məsələn, fərdi sahibkar kimi qeydiyyatda olan fiziki şəxs qrant almaq arzusunda olarkən fəaliyyət kodunu dəqiqləşdirməli və sonra donora müraciət etməsi məsləhət görülür.

Qrant almaq üçün müraciət edən fiziki şəxsə donor tələb edir ki, vergi orqanında vergi ödəyicisi kimi uçota alınsın, yəni VÖEN şəhadətnaməsi əldə etsin. Həmin qanunun 3-cü maddəsinə görə, Azərbaycan Respublikasının fiziki şəxsləri donorla münasibətlərində qrant alan resipiyent sayılır və bu fiziki şəxs həmin maddənin 5-ci bəndinə əsasən qrant müqaviləsinin şərtlərinə uyğun olaraq fəaliyyət göstərməlidir. Bu halda fiziki şəxsin fəaliyyəti mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı ola bilməz və qrant layihəsi başa çatdıqdan sonra sərəncamında qalan əmlak (avadanlıq, mebel və digər uzunmüddətli əşyalar) sonralar da qeyri-kommersiya istiqamətində istifadə olunmalıdır. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 33.3-cü mad-

dəsində isə göstərilir ki, hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxs ərizəni sahibkarlıq fəaliyyətinə başladığı gündə vergi orqanına verməlidir. Bu maddədə fiziki şəxsin vergi orqanında vergi ödəyicisi kimi uçota alınması onun sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqələndirilir. Qrant alan fiziki şəxs isə qeyri-kommersiya, yəni sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədlərinə əks olan fəaliyyətlə məşğul olmaq məcburiyyətindədir. Lakin fiziki şəxs qeyri-sahibkarlıq fəaliyyəti hesab edilən qrant layihəsinin həyata keçirilməsi fəaliyyəti ilə məşğul olduğu zaman digər məqsədli və xidmət göstərənlərlə müxtəlif mülki müqavilələr bağlaması, işçilərə əmək münasibətlərini yaratması, həmçinin qanunvericiliyin və donorun layihə üzrə baş verən əməliyyatların sənədləşdirilməsi tələbinin olması fiziki şəxsin vergi orqanında vergi ödəyicisi kimi uçota alınmasını məcbur və mütləq edir.

Davamı növbəti sayımızda

Vergidən yayınma cinayət məsuliyyəti yaradır

Sahibkar Şəmsi Təhməzovun təsis etdiyi «A.X.E» MMC-nin əsas fəaliyyəti təmir-tikinti xidmətlərindən ibarət olsa da, müəssisə müxtəlif dövlət təşkilatlarının, şirkətlərin məişət xidmətlərini də göstərməklə, yüksək qazanc əldə edib. Amma yüksək qazanc, görünür, sahibkarın təməlini artırır, vergi və sosial ödənişlərdən yayınmaq üçün müxtəlif vasitələrə əl atıb. «A.X.E» MMC-də işləyən xeyli sayda işçi qüvvəsinin heç biri ilə əmək müqaviləsi imzalamayan Ş.Təhməzov saxta mühasibat sənədləri hazırlayıb. Muzdlu işə cəlb etdiyi təxminən 10 nəfər işçinin adına müxtəlif məbləğlərdə əməkhaqqı yazıb, digər iş və xidmətlərlə bağlı saxta sənədlər tərtib edərək vergidən yayınıb. Nəticədə vergi orqanları onun rəhbərlik etdiyi müəssisədə araşdırmalar aparmalı olub.

Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinin istintaq idarəsinin əməkdaşları tərəfindən aparılan araşdırmalar zamanı müəyyən olunub ki, «A.X.E» MMC-nin direktoru Vergi Məcəlləsinin 16.1.1, 16.1.4, 16.1.6, 16.1.7, 53.1, 72, 77.3, 78.1, 101.1 və 130.1-ci

maddələrinin tələblərini pozaraq mənfəət vergisi və muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulan vergi barədə bəyannamələrə bilərəkdən təhriki olunmuş məlumatlar daxil edib, nəticədə 17033 manat məbləğində vergiləri dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınırıb.

«A.X.E» MMC-nin direktoru Şəmsi Təhməzov Cinayət Məcəlləsinin 213.1-ci maddəsi ilə təqsirləndirililərək bəzəsinde cinayət işi açılıb. İstintaq zamanı müəyyən edilmiş hallar iş materialları ilə, o cümlədən Ş.Təhməzovun etirafı, çoxsaylı şahid ifadələri, ekspertizə rəyləri və s. materiallarla sübuta yetirilib. Sahibkar istintaqa verdiyi ifadəsində bildirdi ki, müəssisənin apardığı əməliyyatlara nəzarət və rəhbərliyi təbşəsinə həyata keçirib, MMC-nin mühasibi olmadığından mühasibat işlərini özü aparıb. Ş.Təhməzov dövlət büdcəsinə ödənilməli vergi məbləğini gizlədərkən başqa məqsədlər üçün istifadə etdiyini və tərtibliyi əməldən peşman olduğunu etiraf edib. Ancaq qənaətsiz əməl cəzasız qalmayıb. Xətai Rayon Məhkəməsinin hökmü ilə Ş.Təhməzov 2 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

ELBRUS

beynəlxalq panoram

ABŞ korporasiyaları offşorlarda 127 milyard dollar vergi gizlədirlər

55 ABŞ korporasiyası offşor zonaların köməyi ilə 127,5 milyard dollar həcmində vergi ödəmələrini minimallaşdırmağa nail olub. Bu barədə «Vətəndaşlar ədalətli vergilər naminə» qeyri-hökumət təşkilatının (Citizens for Tax Justice, CTJ) tədqiqatlarında deyilir.

Təşkilat öz tədqiqatlarında offşor hesablarında vəsaitlərin həcmi barədə hesabat vermiş şirkətlərin informasiyasına istinad edib. Son vergi ilinin nəticələrinə görə, 55 korporasiya, o cümlədən Dell, Nike, Microsoft və Apple kimi şirkətlər offşor hesablarda 453 milyard dollar saxlayıblar. İctimai təş-

kilat vurğulayır ki, bu vəsaitlərin ABŞ-a qaytarılacağı halda, korporasiyalar orta hesabla 28% korporativ vergi ödəməli olacaqlar. Beləliklə, hesablamalara görə, offşor zonaların mövcudluğu ucbatından ABŞ xəzinəsi 127,5 milyard dollar büdcə gəlirindən məhrum olub. Təşkilat qeyd edir ki, mü-

vafiq məlumatlar yalnız 55 şirkətin açıq hesabatlarından götürülüb. Bütövlükdə isə offşor zonalarda ABŞ-ın 290 korporasiyası pul vəsaitləri saxlayır. Tədqiqata salınmamış qalan 235 şirkət, offşor hesablarda təxminən 1,3 trilyon dollar «gizlədir».

Vergi öhdəliklərinin minimallaşdırılması vergidən yayınmadan fərqli olaraq cinayət hesab edilmişdir. Bununla belə, hökumət vergi minimallaşdırılmasını qeyri-etik və qanunun ruhuna zidd təcürübə adlandırır. ABŞ-da vergi ödəmələrinin minimallaşdırılması mövzusu Senatın «Apple» şirkətini 74 milyard dollar həcmində vergilərin ödənilməsindən yayınmaqda ittiham etməsindən sonra daha da aktuallaşıb. Vergilərin minimallaşdırılması ilə əlaqədar «Google» və başqa iri şirkətlər ciddi tənqiddə məruz qalırlar.

Korporasiyalar qanunları pozmadıqlarını və bir qayda olaraq, maksimal səmərəli vergi ödəmə sxemlərindən istifadə etməyə çalışdıqlarını qeyd edirlər.

Rusiyada vahid verginin tətbiqi 2015-ci ilədək təxirə salındı

Bu barədə maliyyə nazirinin müavini Sergey Şatalov açıqlama vermişdir. «Bunu fiziki şəxslər üçün, düşünürəm ki, çatdırma bilməyəcəyik, biz artıq 2014-cü ilə itirmişik», - o, bildirmişdir. Bununla belə, vahid verginin tətbiq olunacağı son tarix artıq müəyyənləşdirilmişdir: 2020-ci il.

Nazir müavininin sözlərinə görə, bu, hər şeydən öncə, Rusiya Prezidenti Administrasiyasının qanun layihəsinə sosial səciyyəli qeydləri ilə bağlıdır. Qeydlərdə söhbət həm də ayrı-ayrı kateqoriyalar üzrə vətəndaşlara verilmiş güzəştlərdən gedir: hazırda fiziki şəxslərin əmlak vergisi həmin vətəndaşlara aid edilmir.

Xatırladaq ki, Rusiya Federasiyasında daşınmaz əmlaka vahid vergi-

nin tətbiq olunması ilə bağlı qanun layihəsi hazırda baxılmaq üçün hökumətə təqdim olunub.

Qanun layihəsinə görə, vergi üçün baza kimi bazar qiymətlərinə daha yaxın olan kadastr qiyməti götürülməlidir. Əvvəlcə vahid vergi onun tətbiqinə hazır olan regionlarda 2014-cü ilin əvvəlindən qüvvəyə minməli, Rusiya Federasiyasının digər subyektləri isə 2018-ci ilə qədər prosesə qoşulmalı idilər. Layihədə yeganə evini və ya bağını satan şəxslərin vergidən azad edilməsi təklif olunur.

Rusiya mətbuatının yazdığına görə, kadastr qiyməti üzrə Moskva ən bahalı şəhərlər sıyahısındadır, burada evin bir kvadratmetri 160 min rubldur (1 rubl=0,246 manat). Regionlarda isə bir kvadratmetrin orta qiyməti 35 min rubldur.

Dövriyyədən 2%-lik yeni verginin tətbiqi təklif edilir

Ukrayna Gəlirlər və Yığımlar Nazirliyi əlavə dəyər vergisi sistemini ciddi şəkildə dəyişdirmək niyyətindədir. Vergi Məcəlləsinə təklif edilən dəyişikliklər layihəsində 2014-cü ilin yanvarından ƏDV-nin baza dərəcəsinin nəzərdə tutulmuş 17% əvəzinə 9% təyin edilməsi, amma eyni zamanda, ƏDV ödəyicilərinə Ukrayna ərazisindəki əməliyyatlar üçün 2%-lik, idxal əməliyyatları üçün 1%-lik dövriyyədən verginin müəyyən edilməsi təklif edilir.

Bütün bu təkliflər nazirlik tərəfindən hazırlanmış «Əlavə dəyər vergisinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklər haqqında» qanun layihəsində əksini tapıb. Qanun layihəsi hələlik Ali Radanın vergi və gömrük siyasəti məsələləri üzrə komitəsinin rəsmi müzakirəsinə verilməyib.

Gəlirlər və Yığımlar Nazirliyi tərəfindən başlanmış ƏDV islahatı, mahiyyət etibarilə, əsas vergi dərəcələrinə yenidən baxılması üzrə genişmiqyaslı kampaniyanın tərkib hissəsidir. Bu islahatlar sırasında vahid sosial ödəmələrə və gəlir vergisinin dərəcəsinə yenidən baxılması məsələləri də var.

Dövriyyədən verginin tətbiqi ideyası hələ ötən ildən yaranıb. İlk vaxtlar 2,5%-lik dərəcənin tətbiqi müzakirə edilirdi. Nazirlikdə hesab edirlər ki, bu büdcəyə əlavə olaraq 54 milyard qrivna (1 qrivna = 0,0958

manat) vəsaitin daxil olmasını təmin edə bilirdi. Sonrakı müzakirələrdə dərəcənin 2%-dək endirilməsi isə daxilolma proqnozlarını 43 milyard qrivnaya qədər aşağı salıb.

Gəlirlər və Yığımlar Nazirliyi kitab nəşriyyatçıların və kənd təsərrüfatı istehsalçıların vergi güzəştlərinin bir hissəsini də ləğv etməyə hazırlaşır. Bu sahələr ƏDV ödənişindən azaddır. Kənd təsərrüfatında bu, ən ağır yüklü və səmərəli güzəştlərdən sayılır. Güzəştlərə yenidən baxılması haqqında danışıqlar artıq bir neçə aydır ki, müzakirə mövzusu.

ƏDV üzrə güzəştlərin bir hissəsindən əl çəkməli olacaq kənd təsərrüfatı istehsalçıları həmçinin dövriyyədən vergi də ödə-

yəcəklər. Nazirlik, əvvəlki kimi, aqrar sahəni ƏDV ödənişindən azad etməyə razıdır, lakin bir şərtlə ki, vergi öhdəlikləri və vergi kreditinin arasında yaranan müsbət fərqin 90%-ni şirkətlər öz xüsusi hesablarında yığacaq və yalnız istehsal hədəfləri üçün istifadə edə biləcəklər. Qalan 10% dövlət büdcəsinə ayrılmalara aid olacaqdır.

ƏDV-nin hazırkı 20%-lik dərəcəsi ilə sahə miqyasında bu güzəşt hesabına hər il 13-14 milyard qrivna yığılır. Təklif edilən 9% dərəcə ilə akkumulyasiya olunan məbləğin həcmi 6 milyard qrivnaya qədər azalacaq. Aqrar sektor isə bu vəsaitin onda bir hissəsini xəzinəyə qaytarmalı olacaq (təxminən 600 milyon qrivna).

Şist qazının hasilatçılarına güzəştli vergi rejimi yaradılacaq

Böyük Britaniyanın maliyyə naziri Corc Osborn ölkə ərazisində şist qazının hasilatı ilə məşğul olan şirkətlər üçün dünya-da ən güzəştli vergi rejimini yaratmağı vəd edib.

Birləşmiş Krallığın Maliyyə Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş plana əsasən, şist qazının hasilatı sektorunda çalışan şirkətlərin gəlirlərinə vergi iki dəfə - hazırkı 62%-dən 30%-ə qədər azaldılacaq. Eyni zamanda, ərazisində şist qazı və neft hasil edilməsi planlaşdırılan yerli hökumətlərə hər qazılmış quyuya görə 100 min funt xüsusi mükafat, eləcə də şist qazının hasil edən şirkətlərin gəlirlərinin 1%-i ödəniləcək. «Şist qazı nəhəng potensiala malikdir və bu potensial Britaniya iqtisadiyyatının xeyrinə işləməlidir», - deyər C.Osborn bildirib. Hökumətdə qeyd edirlər ki, şist qazının hasilatı sahəsinin inkişafı ölkənin enerji təhlükəsizliyini artıracaq və yüzlərlə yeni iş yeri yaratmağa imkan verəcək.

Birləşmiş Krallıq şist qazının hasilatına hazırlığa başlamış yeganə Avropa Birliyi dövlətidir. Ölkədə şist qazının hasilatı texnologiyasına moratorium 2012-ci ilin dekabrında aradan qaldırılıb. Proqnozlara görə, 2014-cü ildə Böyük Britaniyada neft və qaz hasilatına 21 milyard dollar sərmayə qoyulacaq.

Böyük Britaniya böyük şist qazı ehtiyatlarına malikdir. Bu ehtiyatlar yaxın 100 il ərzində milli iqtisadiyyatın enerji resurslarına ehtiyaclarını tamamilə təmin etməyə imkan verir.

Ölkənin geoloji xidməti bildirib ki, İngiltərənin şimalında, Boulend vadisində 1,3 min trilyon kub metr təbii qaz ehtiyatı vardır. Bu, əvvəlki qiymətləndirmələrdən iki dəfə çoxdur. Geoloji xidmət kommersiya baxımından hasil oluna biləcək ehtiyatları qiymətləndirməkdə çətinlik çəksə də, qeyd edib ki, hasil olunacaq həcmilər konkret olaraq «iqtisadi, geoloji və sosial amillərdən» asılı olacaqdır.

krossvord

Yuxarıdan aşağı:

1.Cənubi Amerikada çay; 2.Mükəmməllik; 3.La Manş körfəzində ada; 5.Misir tanrısı; 6.İspaniyada yerləşən muxtar ərazi; 7.Dama üzrə sovet idmançısı, idman ustası; 8.80-90-cı illərdə oyun konsolları ilə tanınmış Yaponiya kompüter firması; 14.Yunan mifologiyasında yeraltı dünyanın tanrısı; 15.Ərəblərdə adın bir hissəsi. «Atası» mənasında işlənir; 17.Stend atıcılığı üzrə Azərbaycan idmançısının adı; 19.Qara dənizin əsas sahil şəhərlərindən biri; 20.Laboratoriyada işlədilən şüşə qab; 21.Azərbaycanın saz ustası; 25.Toyuq yumurtasından hazırlanan fransız yeməyi; 26.Peşəkarlıq dərəcəsi; 27.Yunan mifologiyasında Poseydonun oğlu.

Soldan sağa:

1.Şimala olan istiqamətlə verilən istiqamət arasında qalan və saat əqrəbinin hərəkəti üzrə ölçülən bucaqlar; 4.Deyilişi və yazılışı eyni, mənalara görə fərqlənən sözlər; 9.Bənövşəyi rəngli kvars; 10.Həyat yoldaşı; 11.Norveçin paytaxtı; 12.Rus dilində 3 rəqəmi; 13.Üç nəfərdən ibarət vokal qrup; 16.Türkiyədə şəhər; 18.Şəki rayonunun inzibati ərazi vahidində kənd; 22.Tanınmış fransız yazıçısı; 23.Səsin yüksəkliyi; 24.Yan Flemingin kitabları əsasında çəkilmiş filmlərdə uydurma ingilis casusu; 28.Məşhur Amerika pop ifaçısının soyadı; 29.Ağrıkəsici dərman; 30.Tropik meyvə; 31.Obrazlı bədi bənövşə.

Tartib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı:

1.Barselona; 2.Kamaçça; 3.Madonna; 4.Manna; 5.Nərgiz (Cəlilova); 6.Klişe; 10.Kodak; 11.Taksometr; 14.Naximov (Pavel); 15.Sleyton (Donald); 16.Tamara; 19.Rübab; 20.Alofi.

Soldan sağa:

3.Mnemonika; 7.Arama; 8.Android; 9.Stator; 10.Kabinet; 12.Laçın; 13.«Ayдын»; 17.Atlas; 18.Arkadak; 21.Vilyam (Buro); 22.Abbasov (Qurban); 23.Ofort; 24.İbrahimov (Mirzə).

1	2	3	4	5	6	7
			8			
9				10		
11			12		13	
			14		15	
	16	17		18		
19			20			21
22			23		24	25
			26		27	
28				29		
30				31		

idman

Velosiped idman növü üzrə Azərbaycan çempionatı başa çatıb

Oktyabrın 19-dan 21-dək Azərbaycanın qərb bölgəsində Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyası (AVİF) və Gənclər və İdman Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə velosiped idman növü üzrə ölkə birinciliyi keçirilib.

zadə və Ayxan İltifatlı müvafiq olaraq 1-ci, 2-ci və 3-cü yerləri tutublar.

Daha sonra U-17 və U-15 yaş qrupları üzrə yarışlar keçirilib. İş-tirakçılar uzunluğu 5 kilometr olan məsafədə dörd dəfə dövrə vurmaqla 20 kilometr yol qət ediblər.

Oktyabrın 21-də çempionatın üçüncü mərhələsi keçirilib. Bu mərhələdə idmançılar fərdi yarışlarda bacarıqlarını nümayiş etdirərək Tovuz-Qovlar marşrutu üzrə 25 km məsafədə yarışiblər. Elit və U-23 kateqoriyasında Elgün Əlizadə birinci, Nicat Niftəliyev ikinci, Ayxan İltifatlı üçüncü yeri tutub. U-17, U-15 yaş qrupları üzrə yarışın nəticələrinə görə isə Bakir Dadaşov birinci, Kənan Qəhrəmanlı ikinci, Nicat Qarayev isə üçüncü olub.

Oktyabrın 21-də çempionatın üçüncü mərhələsi keçirilib. Bu mərhələdə idmançılar fərdi yarışlarda bacarıqlarını nümayiş etdirərək Tovuz-Qovlar marşrutu üzrə 25 km məsafədə yarışiblər. Elit və U-23 kateqoriyasında Elgün Əlizadə birinci, Nicat Niftəliyev ikinci, Ayxan İltifatlı üçüncü yeri tutub. U-17, U-15 yaş qrupları və qız-

Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasından verilən məlumata görə, üç mərhələdən ibarət yarışın birinci mərhələsi oktyabrın 19-da Şəmkir şəhərində strat götürüb. Bu mərhələdə oğlanlardan ibarət elit və U-23 kateqoriyasından olan velosipedçilər yarışiblər. Onlar şəhər daxilində uzunluğu beş kilometr olan yolda 12 dəfə dövrə vurmaqla, ümumilikdə 60 kilometr məsafə qət ediblər. Yarışda Nicat Niftəliyev, Elgün Əli-

Yarışda Kənan Qəhrəmanlı birinci, Nicat Qarayev ikinci, Tərlan Məmmədov üçüncü nəticə göstəriblər.

Oktyabrın 20-də yarışın ikinci mərhələsi keçirilib. Bu mərhələdə velosipedçilər Tovuz rayonu ərazində İbrahimhacılı-Yanıqlı marşrutu üzrə qrup yarışına çıxıblar. Bu mərhələdə elit və U-23 kateqoriyalarından olan kişi idmançılar 120 kilometr, U-17, U-15 yaş qruplarında yarışan oğlanlar və qız-

ların yarışında isə velosipedçilər 10 kilometr məsafəni qət ediblər. Bu mərhələdə oğlanlar arasında Kənan Qəhrəmanlı birinci, Bakir Dadaşov ikinci, Tərlan Məmmədov isə üçüncü yerləri tutublar. Qızlar arasında mərhələnin qalibi Şəlalə Cəfərlı olub.

Qaliblərə Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyası və Gənclər və İdman Nazirliyi tərəfindən medallar, diplom, fəxri forman və mükafatlar təqdim olunub.

«Qızıl Qran-pri» - beynəlxalq turnirin final mərhələsi

Noyabrın 22-dən 24-dək Bakıda ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş gülüş üzrə «Qızıl Qran-pri» beynəlxalq turnirinin final mərhələsi keçirilib.

Azərbaycan Gülüş Federasiyasından verilən məlumata görə, sayca altıncı olan yarışda

dünyanın 35 ölkəsindən 300-dən çox idmançı iştirak edəcək.

Artıq Təşkilat Komitəsinin üzvləri müəyyən olmuş və tədbirlər planına uyğun olaraq işlərin icrasına start verilib. Yaxın günlərdə şəhərimizin mərkəzi küçələrində «Qızıl Qran-pri» beynəlxalq turnirinin final mərhələsinin afişa və bannerləri asılacaq, monitorlarda

yarışın videoanonsu yerləşdiriləcək.

«Sərhəddi» İdman Olimpiya Mərkəzində keçiriləcək turnir üç gün davam edəcək.

Proqrama əsasən, yarışların ilk günündə yunan-Roma gülüşçiləri mübarizə aparacaqlar. Noyabrın 23-də qadın, 24-də isə sərbəst gülüş üzrə qaliblər müəyyən olacaq.

Səmti müəyyən etmə idman növü üzrə açıq respublika çempionatı

Oktyabr ayının 27-də səmti müəyyən etmə idman növü üzrə növbəti açıq respublika çempionatı keçiriləcək. Binəqədi rayonundakı yeni Avtovağzal Kompleksinin arxasındakı ərazidə baş tutacaq yarışa 11:00-da start verilməkdir. «Elit», «Open» və «Junior» kateqoriyaları üzrə keçiriləcək yarışın «Elit» qrupu elektron qeydiyyat sistemində tətbiqi ilə həyata

keçiriləcəkdir.

Yarış 2013-cü ildə çəkilmiş bütün beynəlxalq standartlara cavab verən yeni idman xəritəsi üzrə keçirilib.

Təxminən 150 nəfərədək idmançının qatılacağı gözlənilən yarış Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatı dəstəyi ilə keçiriləcəkdir.

Dünya çempionatında gümüş medal

Polşanın Vrotslav şəhərində ağır atletika üzrə kişilər və qadınlar arasında dünya çempionatı keçirilir.

Azərbaycan Ağır Atletika Federasiyasının mətbuat xidmətindən bildirmişlər ki, çempionatın birinci günündə Azər-

baycan milli komandasının üzvü Kristina Yovu (53 kq) qüvvəsini sınamışdır.

Təmsilçimiz birdən qaldırma hərəkətində 100 kiloqramlıq ştanqın öhdəsindən gəlmiş və bu hərəkətdə dünya çempionatının gümüş medalını qazanmışdır.

Təkanla qaldırma hərəkətində də atletimiz 121 kiloqramın öhdəsindən gələrək gümüş medal əldə etmişdir.

Toplamda 221 kiloqram nəticə nümayiş etdirən Kristina Yovu dünya çempionatının ümumi sıralamasında ikinci yeri tutaraq, gümüş medal qazanmışdır.

mozaika

Vaxt və sağlamlıq

«Saatların əqrəbinin il ərzində geri və ya irəli çəkilməsinin insan səhhətinə təsirini azaltmaq üçün müəyyən profilaktik tədbirlər görmək olar». Tibb elmləri doktoru, Azərbaycan Tibb Universitetinin «Psixiatriya» kafedrasının professoru Zəfər Əliyev «Trend» agentliyinə bildirib ki, bu dəyişikliyə qarşı ən həssas qruplar məktəb yaşlı uşaqlar və yaşlı insanlardır.

burada bu proses tədricən baş verir. Saatlar irəli və geri çəkildikdə isə bu dəyişiklik kəskin baş verir. Buna görə də bir çox ölkələr bu rejimdən imtina ediblər».

Professor bildirib ki, saatların əqrəbinin il ərzində geri və ya irəli çəkilməsinin insan səhhətinə vurduğu zərər azaltmaq üçün müəyyən profilaktik tədbirlər görmək olar. Bunun üçün insanlar saatların əqrəblərinin irəli və ya geri

dəqiqə də olsa öz rejimlərini dəyişsələr, bu, sonda onlar üçün yaxşı effekt verər. Bununla, insan öz orqanizmini daha tez yuxuya getməyə, daha tez yuxudan oyanmağa öyrəşdirir. İnsanlar bu tədbirlərdən istifadə etsələr, daha yaxşı olar». Z.Əliyev deyib ki, insanlar səhhətlərində hər hansı problemin yaranmaması üçün açıq havada daha çox olmağa, vaxtılı-vaxtında qidalanmağa çalışmalıdırlar. Bu dəyişikliyin olmamasını daha yaxşı hal sayan alimin sözlərinə görə, əqrəblərin irəli və ya geri çəkilməsinin insan səhhətində yaratdığı fəsadlar müəyyən müddət müşahidə edilə bilər. Bu müddət insanın yaşından, onun xəstə olub-olmamasından, yaşadığı şəraitdən, hansı növ əmək fəaliyyəti ilə məş-

Onun sözlərinə görə, saatların əqrəbinin il ərzində geri və ya irəli çəkilməsi insanların sağlamlığına, xüsusilə sinir sistemində çox pis təsir edir. Çünki insanın ayaqları öyrəşdiyi rejim qəfildən dəyişir: «Günün çıxma və batma saatlarına uyğun olaraq, namaz vaxtları daim dəyişir. Ancaq

çəkildiyi tarixdən 1-2 həftə əvvəldən başlayaraq özlərinin yuxu rejimlərini tədricən dəyişməlidirlər. Bu müddətdə insanlar yatma və oyanma vaxtlarını hər gün ərzində 10-15 dəqiqə dəyişməlidirlər. Bu, sonda insanlarda narahatlıq hallarını azaldar:

«Həttə insanlar gündə 5

göl olmasından asılıdır. Ancaq insanlar, əsasən, ən azı bir həftə ərzində bu dəyişikliyin fəsadlarını səhhətlərində hiss edirlər.

Qeyd edək ki, oktyabrın 26-dan 27-nə keçən gecə Azərbaycanda «yay vaxtı» ləğv edilərək saatların əqrəbləri bir saat geri çəkilib.

isə istədiyi yerə «gedir». Təəssüf ki, müasir testlər tromblun olub-olmamasını yoxlamağa imkan vermir. Yeni texnologiya isə bütün mövcud analoqları xeyli geridə qoyur. Onun əsasında insan üçün təhlükəsiz olan sintetik biomarkerlər - laborator materiallar var.

Mütəxəssislər peptidlərin

xırda hissəciklərini bu nanomateriallara yerləşdiriblər. Sonra isə onları gəmiricilərin orqanizminə yeridiblər. Qanda laxta olan halda nanomaterialların üzərindəki peptidlər dağılır və yandan sidiyə keçir. Alimlər isə həmin peptidləri elə sidik kisəsindən «ovlayaraq» diaqnozu təyin edirdilər.

Velosiped üçün «ağıllı» təkərlər

Son illər texnologiyaların sürprizlərlə dolu iksafı ilə sayəsində velosipedçilər üçün daha çox yeni qurğu və təbiiqlər yaradılıb. Nəticədə velosiped gözləntisi daha əlverişli və maraqlı əyləncəyə çevrilir. Son yeniliklərdən olan smart «FlyKly»ın arxa təkərini istənilən velosipedə sərbəst quraşdırmaq olar. Nyu-Yorklu gənclər tərəfindən yaradılmış «FlyKly» minimal səylərlə hərəkət sürətini artırmağa kömək edir, həmçinin smartfon və GPS vasitəsilə velosipedi məsafədən qorumağa və izləməyə icazə verir. Sürətin artması üçün təkərə yenidən doldurulən litium batareyalı kiçik elektrik mühərriki quraşdırılır. Bu motor sayəsində velosipedçinin səyi olmadan sürət saatda 50 kilometrə qədər artır.

Sürücü olmaq istəyənlər üçün...

Sürücülük vəsiqəsi almaq üçün imtahan şərtlərində dəyişiklik edilib. Bundan sonra praktik avtomobil sürücülüyü imtahanı iki mərhələdə aparılacaq.

Nazirlər Kabinetinin təsdiqlədiyi dəyişikliyə əsasən, birinci mərhələ xüsusi qapalı meydan və ya motodramda, ikinci mərhələ isə sınaq marşrutlarında baş tutacaq. Yəni sürücülük vəsiqəsi almaq istəyən şəxslərə müəyyən olunmuş avtoma-

gıstral yolda hərəkət etmək imkanı yaradılacaq. Həmin şəxslər marşrutun xəritəsi ilə əvvəlcədən tanış olacaqlar. Hər iki mərhələyə nəzərət informasiya kommunikasiya texnologiyaları tərəfindən həyata keçiriləcək. Sürücülərin bu dəyişikliyə münasibəti isə birmənalı deyil.

Ekspertlər hesab edirlər ki, imtahanların qəbul edilməsi qaydalarının təkmilləşdirilməsi müsbət nəticələr verə bilər. Məsələn, sürücülük vəsiqəsi almaq istəyən şəxs s-

rücülük məktəblərində müəyyən olunmuş saatlarda təlim keçirlər ki, bu da müddət etibarlı ilə az olduğundan, onu qavramağa imkan vermir. Eləcə də həmin dərslər saatlarının bəzən istənilən soyuqda keçilməməsi də praktiki mərhələdə sürücü üçün çətinliklər yaradır. Yeni sistem sürücülük vəsiqəsini almaq istəyənlərin avtomobil idarə etmə bacarıqlarını tamamilə ortaya qoyacaq. Eyni zamanda, bu istiqamətdə baş verə biləcək hər hansı neqativ halların da qarşısını alacaq. Artıq beynəlxalq təcrübədə də bu sistemlərdən istifadə olunur. Məsələn, Finlandiyada sürücülük vəsiqəsini almaq istəyənlər bir neçə mərhələdə imtahan verməli olurlar. Bunun maraqlı tərəfi isə ondadır ki, sürücülər üçün nəzərdə tutulan avtoparklar müxtəlif hava şəraitinə həssasdır. Yeni sürücü olmaq istəyən şəxs istənilən fəsilə avtomobil düzgün idarə etmək bacarığına yiyələnə bilər.

Müdrüklər deyib ki...

«Dünyada heç bir nemət həyatın əvəzi ola bilməz və onu hər cüzi şey üstündə və ədalət pərdəsi altında azad insanlardan almaq olmaz».

Mirzə Fətəli Axundzadə

